

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyys- etuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuksi-
en rahoituksesta annettua lakia muutettavaksi.
Lakiin lisättäisiin säännökset asiakirjojen,
tietojen ja toiminnan julkisuudesta sekä oikeudesta saada ja luovuttaa tietoja.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysvakuutusrahastoon, vakuutuslaitoksiin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia käytettäessä julkista valtaa sekä salassapitovelvollisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa myös silloin kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä. Esitys sisältää säännökset työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tietojen julkisuudesta ja salassapidosta vakuutuslaitoksissa, Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa ja työttömyysvakuutusrahastossa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lisäksi työnantajan tietojen antovelvollisuudesta ja työttömyysvakuutus-

maksun perintää toimeenpanevien yhteisöjen, perintää valvovan työttömyysvakuutusrahaston sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja salassapitosäännösten estämättä.

Esityksessä ehdotetaan työttömyysvakuutusrahastoon perustettavaksi työttömyysvakuutusrekisteri. Rekisteriä käytettäisiin työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvontaan, ohjaukseen ja kehittämiseen, työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseen ja ilmoittamiseen, tilastointiin, työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumiseen ja selvittämiseen, työnantajan omavastuumaksun määrittämiseen sekä lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päiväinä kesäkuuta 2006.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Velvollisuudesta maksaa työttömyysvakuutusmaksu ja	
työttömyysvakuutusmaksun perintämenettely	3
Sopimukseen sisältyvät tiedonsaantioikeutta koskevat maininnat.....	5
Työttömyysvakuutusmaksujen perintä laiminlyöntitapauksissa.....	5
Työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksu	6
Maksuja koskeva muutoksenhaku.....	7
Rahoituslain toimeenpanossa sovellettavat yleiset ja erityiset	
tietosuojaäännökset	8
Työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä ja työnantajan omavastuumaksun	
määräämisessä tarvittavat tiedot.....	12
Työttömyysvakuutusmaksun perinnän ohjaus ja valvonta	12
Työttömyysvakuutusrahaston valvonta.....	13
Nykytilan arviointi	13
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	14
2.1. Tavoitteet	14
2.2. Keskeiset ehdotukset	14
3. Esityksen vaikutukset	19
3.1. Taloudelliset vaikutukset	19
3.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan	19
4. Asian valmistelu.....	19
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	20
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	20
7 luku. Maksu- ja perintämenettely.....	20
2. Voimaantulo.....	29
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	29
LAKIEHDOTUS	30
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	30
LIITE	36
RINNAKKAISTEKSTIT	36
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	36

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Velvollisuudesta maksaa työttömyysvakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksun perintämenettely

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998, jäljempänä rahoituslaki) mukaan työttömyysvakuutusmaksuvelvollisia ovat sekä työnantajat että palkansaajat. Työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun. Velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on soveltuvin osin valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002). Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksua rahoituslain 12 §:n 3 momentissa säädetyissä tapauksissa.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä siten, että se vastaa niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja.

Työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/1990) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu tapaturmasuoja, ovat velvolliset suorittamaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun. Maksuvelvollisia eivät ole kuitenkaan rahoituslain 15 §:n 2 momentissa mainitut henkilöt.

Yrityksen osaomistajan eli työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä siten, että se vastaa niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain etukäteen työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät. Valtion lii-

kelaitoksen ja yrityksen osaomistajan työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että se on suurempi siltä osin kuin palkkasumma ylittää 840 940 euroa.

Vuoden 2006 alusta voimaan tulleella lailla työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 10 ja 18 §:n muuttamisesta (1001/2005) vuoden 2006 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuksi on säädetty 0,58 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2006 se on 0,75 % palkasta palkkasumman 840 940 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,95 % palkasta. Vuoden 2006 alusta voimaan tulleen ja vuoden 2006 loppuun voimassa olevan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen valtion liikelaitoksen ja yrityksen osaomistajan työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 2006 (1183/2005) mukaan työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,75 % ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu 0,21 % osaomistajalle maksettujen työpalkkojen määrästä. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu on 0,75 % palkkojen määrästä palkkasumman 840 940 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,95 %.

Vuoden 2006 alusta rahoituslakia (1181/2005) on muutettu siten, että siinä määritellään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena oleva työtulo ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevaan palkkasummaan luettavat työtulot.

Maksu peritään lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettua vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun rahoituslain 19 a §:n 1 momentin mukaisen palkkasumman perusteella. Työnantaja vastaa vakuutuslaitokselle myös palkansaajan työt-

tömyysvakuutusmaksun suorittamisesta.

Työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun sellaiselta työntekijältä, jota koskee lakisääteinen tapaturmavakuutuslainsäädäntö, jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja perittävä ja tilitettävä työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu.

Työttömyysvakuutusmaksuina kertyneet varat viivästyskorkeineen suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle. Varojen tilittämisestä sekä työttömyysvakuutusrahaston suoritettavien maksuunpano-, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista on voimassa, mitä niistä asianomaisen ministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa määrätään.

Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määrämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle siten kuin asianomaisen ministeriön vahvistamassa valtiokonttorin ja työttömyysvakuutusrahaston välisessä sopimuksessa määrätään.

Vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutuskaudelta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuskauden vakuutuskauden päätyttyä. Työttömyysvakuutusmaksujen määräämis- ja perintämenettely vastaa tapaturmavakuutuksessa noudatettua käytäntöä. Vakuutuslaitokset perivät työttömyysvakuutusmaksut työnantajalta omana erillisenä maksunaan, ja suorittavat kertyneet varat viivästyskorkeineen työttömyysvakuutusrahastolle.

Käytännössä maksun perintä tapaturmavakuutusjärjestelmän yhteydessä hoidetaan siten, että vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoitusvakuutusmaksu. Ennakkovakuutusmaksu on suoritettava vakuutusmaksukausittain etukäteen. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun, vakuutuslaitos perii tai palauttaa lopullisen maksun ja ennakkovakuutusmaksun erotuksen. Ennakkovakuutusmaksu määritel-

län alkavalle vakuutukselle vakuutushakemuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella. Jatkuvan vakuutuksen ennakkovakuutusmaksu määrätään vakuutuslaitoksen käytettävissä olevien viimeisten palkkatietojen tai työnantajan erikseen ilmoittamien palkkatietojen perusteella. Vakuutuskauden päätyttyä työnantaja antaa vakuutuslaitokselle palkkailmoituksen, jossa ilmoitetaan toteutuneet työpalkat. Palkkailmoituksen perusteella vakuutuslaitos määrää lopullisen vakuutusmaksun.

Tapaturmavakuutuslain (608/1948) 32 §:ää muutettiin 1 lokakuuta 2003 voimaan tulleella lailla tapaturmavakuutuslain 32 ja 35 a §:n muuttamisesta (748/2003) siten, että vakuutusnottajalla on mahdollisuus siirtää lakisääteinen tapaturmavakuutus vakuutuslaitoksesta toiseen kalenterivuosiin. Vakuutusta ei kuitenkaan voi irtisanoa päättyväksi kesken ensimmäistä vakuutuskautta. Ennen lainmuutosta vakuutuskauden siirto oli mahdollista vain vuoden vaihtuessa. Lainmuutoksella pyrittiin lisäämään kilpailua lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa.

Työttömyysvakuutusmaksuissa noudetaan näissä tapauksissa samaa menettelyä kuin lakisääteisen tapaturmavakuutuksen maksuissa. Vanha yhtiö laskee oman vakuutuskausiensa lopullisen maksun ja laskuttaa sen esimerkiksi 30 päivään kesäkuuta saakka. Uusi yhtiö perii ennakkomaksun uuden vakuutuskauden alkaessa esimerkiksi 1 päivänä heinäkuuta ja kalenterivuoden vaihtuessa laskee lopullisen maksun omalta vakuutuskaudeltaan. Tällöin vanha yhtiö on saanut kalenterivuoden ja vakuutuskauden alkaessa ennakotiedon koko vuoden palkkasummasta. Sen perusteella yhtiö on laskuttanut työnantajalta ennakkovakuutusmaksun. Vakuutuksen siirtyessä kesken kalenterivuoden toiseen vakuutusyhtiöön, työnantaja lähettää vakuutusyhtiölle lopullisen palkkailmoituksen ja se määrää työnantajalle lopullisen vakuutusmaksun kesken vuotta päättyneen vakuutuskauden palkkasumman perusteella. Esimerkkitapauksessa ajalta tammikuusta kesäkuun loppuun. Uusi yhtiö saa työnantajalta ennakotiedon palkkasummasta uudelta alkavalta vakuutuskaudelta eli heinäkuun alusta joulukuun loppuun ja laskuttaa sen perusteella vakuutuskauden alkaessa ennakkovakuutus-

maksun. Lopullinen vakuutusmaksu määräytyy sitten kalenterivuoden päätyttyä lopullisen palkkailmoituksen perusteella.

Sopimukseen sisältyvät tiedonsaantioikeutta koskevat maininnat

Rahoituslain 21 §:n 3 ja 4 momenttien mukaan varojen tilittämisestä sekä työttömyysvakuutusrahaston suoritettavien maksuunpano-, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista on voimassa, mitä niistä asianomaisen ministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa määrätään. Sopimus sisältää mainintoja perinnästä, tilittämisestä, perimiskorvauksesta, ilmoittamisvelvollisuudesta, tiedonsaannista ja eräpäivistä. Sopimuksessa on lisäksi sovittu vakuutuslaitoksen työttömyysvakuutusrahastolle maksamista koroista ja viivästyskoroista sekä vakuutuslaitoksen velvollisuudet työttömyysvakuutusmaksun laiminlyöntitapauksissa ja työnantajan joutuessa velkasaneeraukseen.

Vuosittain uudistettavassa sopimuksessa työttömyysvakuutusrahasto ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sopivat, että vakuutuslaitos perii työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja tilittää ne sopimuksessa mainituin ehdoin työttömyysvakuutusrahastolle. Työttömyysvakuutusrahasto maksaa vakuutuslaitokselle maksuunpanosta, perinnästä ja tilityksestä aiheutuvista kuluista sopimuksen mukaiset korvaukset. Sopimuksessa on todettu työttömyysvakuutusrahaston oikeudesta saada tietoja. Sopimuksen mukaan työttömyysvakuutusrahastolla on valvontatehtävässään oikeus saada vakuutuslaitoksilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta niitä tietoja ja selvityksiä, jotka liittyvät työttömyysvakuutusmaksujen perintään ja tilitykseen. Sopimuksen mukaan, jos työnantaja on ottanut lakisääteisen tapaturmavakuutuksen useammasta kuin yhdestä vakuutuslaitoksesta, työnantajan tulee nimetä se vakuutuslaitos, jonka myöntämän lakisääteisen tapaturmavakuutuksen yhteydessä 840 940 euron ylittävän palkkasumman mukainen työnantajan työttömyysvakuutusmaksu peritään.

Työttömyysvakuutusmaksujen perintä laiminlyöntitapauksissa

Rahoituslain 22 §:n 1 momentin mukaan työnantaja, joka on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun mainitun lain 36 §:n nojalla maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Lisämaksun maksuunpanossa noudatetaan sanotun lainkohdan säännöksiä. Jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatetaan vastaavasti tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä. Pykälän 2 momentin mukaan työttömyysvakuutusmaksulle, jota ei ole suoritettu määräaikana, peritään viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko. Työttömyysvakuutusmaksu ja viivästyskorko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottooimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tapaturmavakuutuslain (608/1948) 36 §:n mukaan työnantaja, jonka työssä olevat työntekijät on vakuutettava, mutta jonka on todettu laiminlyöneen vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen suorittamaan Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle maksun, joka vastaa kohtuulliseksi katsottavaa vakuutusmaksua enintään nelinkertaisena siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta. Lain 37 §:n mukaan työnantaja on velvollinen antamaan vakuutusta tehtäessä sekä sen jälkeen vuosittain vakuutuslaitokselle vakuutusmaksun määräämistä ja vakuutuksen hoitoa varten välttämättömät tiedot toimialastaan, teettämänsä työn määrästä ja maksamistaan palkoista työn laaduittain sekä yrityksen omistussuhteista. Jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua 35 ja 35 a §:n mukaisesti tai jos työnantajan vakuutusmaksu on määrätty liian alhaiseksi sen vuoksi, että työnantaja on laiminlyönyt tietojen antamisen tai on antanut tiedot virheellisinä, vakuutuslaitoksella on oikeus määrätä 35 §:n säännökset huomioon

ottaen työnantajalle arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Näin määrätystä vakuutusmaksusta vähennetään työnantajan viimeksi mainitulta ajalta aikaisemmin suorittama vakuutusmaksu.

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tehtävistä säädetään tapaturmavakuutuslain 30 a §:ssä. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta harjoittavien vakuutuslaitosten yhteistoimintaa edellyttäviä tehtäviä. Sen lisäksi, mitä tehtävistä tapaturmalaisissa tai muussa laissa säädetään, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa työtapaturma- ja ammattitautiasioissa sosiaaliturvaa koskevasta kansainvälisestä säädöksestä asuin- ja oleskelupaikan laitokselle johtuvia tehtäviä, toimii Suomea sitovissa sosiaaliturvasopimuksissa tarkoitettuna yhteyselimenä työtapaturma- ja ammattitautiasioissa sekä osallistuu näitä sopimuksia koskeviin Suomen ja muun valtion välisiin neuvotteluihin, antaa vakuutuslaitoksille tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen toimeenpanoa koskevia ohjeita, suorittaa 60 §:n 6 momentissa tarkoitettujen korotusten ja korvausten laskentaan, perimiseen ja tilittämiseen liittyvät tehtävät, huolehtii tapaturmalautakunnan kustannuksia varten tarvittavien varojen perimisestä vakuutuslaitoksilta, toimii suurvahinkojen tasoittamiseksi sitä haluavien vakuutuslaitosten yhteiselimenä ja huolehtii tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta koskevasta tiedotustoiminnasta.

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi Tapaturmavakuutuslaitosten liitto huolehtii työttömyysvakuutusmaksun perinnästä niissä tapauksissa kun työnantaja on laiminlyönyt tapaturmavakuutuslaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuutensa. Tällöin työnantaja on velvollinen suorittamaan työttömyysvakuutusmaksun tapaturmavakuutuslain nojalla maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Työttömyysvakuutusmaksun lisämaksun maksuunpanossa noudatetaan edellä mainittua tapaturmavakuutuslain 36 §:n säännöstä. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto voi siten määrätä työttömyysvakuutusmaksun enintään nelinkertaisena tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin ku-

lumassa olevalta ja kolmelta viimeksi kulu-neelta kalenterivuodelta.

Jos työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen, noudatetaan vastaavasti edellä mainitun tapaturmavakuutuslain 37 §:n säännöksiä. Sen mukaan jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua tapaturmavakuutuslain 35 ja 35 a §:n mukaisesti tai jos työnantajan vakuutusmaksu on määrätty liian alhaiseksi sen vuoksi, että työnantaja on laiminlyönyt säädettyjen tietojen antamisen tai on antanut tiedot virheellisinä, vakuutuslaitoksella on oikeus määrätä työnantajalle arvioidun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat. Näin määrätystä vakuutusmaksusta vähennetään työnantajan viimeksi mainitulta ajalta aikaisemmin suorittama vakuutusmaksu. Vakuutuslaitos voi siten määrätä työttömyysvakuutusmaksun enintään nelinkertaisena tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä.

Työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksu

Rahoituslain 8 a luku sisältää säännökset työnantajalle säädetystä omavastuusta, jolla rahoitetaan osaksi työttömyysturvan lisäpäiviltä maksettuja etuuksia. Rahoituslain työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevat säännökset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Rahoituslain 24 §:n mukaan työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion tilivirasto ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion tiliviraston tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 1,3 miljoonaa euroa, jos työ- tai virkasuhteen irtisanomisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisiin lisäpäiviin tai jos vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneellä henkilöllä työ- tai virkasuhteen irtisanomisesta johtuva 60 vuoden iän täyttämisen jäl-

keen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 63 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos työsuhde on alkanut vakuutetun 50 vuoden täyttämispäivän jälkeen ja kestänyt alle kolme vuotta tai jos työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai puretu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä tai jos työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut. Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuutusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan.

Omavastuumaksun perusteena rahoituslain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle työntekijälle tulisi ansiöpäivärahan suuruisena maksettavaksi lisäpäivien alkamisesta siihen saakka kun hän täyttää 63 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä. Omavastuun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiöpäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kun hän täyttää 63 vuotta. Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettua etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 20,8 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 1,3 miljoonaa euroa.

Omavastuumaksu peritään 24 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti lisäpäiväoikeuden alkaessa ja 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti irtisanotun työntekijän täytettyä 63 vuotta. Jos työnantaja on tehnyt irtisanomansa lisäpäiviin oikeutetun henkilön kanssa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen

ja työntekijä on ollut sanotussa työssä vähintään vuoden, työttömyysvakuutusrahasto palauttaa työnantajalle hakemuksesta sen osan lisäpäivien omavastuumaksusta, jota koskeva osa jää käyttämättä. Jos työnantaja irtisanoo työntekijän uudelleen, peritään omavastuumaksu heti työttömyyden alkaessa sen estämättä, mitä 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään. Työttömyysvakuutusrahasto voi jättää omavastuumaksun perimättä, jos määrä on vähäinen.

Työttömyysvakuutusrahasto antaa omavastuumaksun määrästä, palauttamisesta ja omavastuumaksun perimättä jättämisestä työnantajalle kirjallisen päätöksen. Ennen päätöksen antamista työttömyysvakuutusrahaston tulee varata työnantajalle mahdollisuus esittää kirjallinen pyyntö omavastuumaksusta vapauttamiseksi sekä mahdollinen omavastuumaksusta vapauttamiseen liittyvä selvitys. Työntekijältä voidaan pyytää selvitys työsuhteen päättymisen syystä, mikäli tämä on asian ratkaisemiseksi tarpeen. Päätöksen antamisessa noudatetaan soveltuvin osin mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Päätöksellä asetettu omavastuumaksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annettussa laissa säädetään. Jos maksua ei suoriteta määräajassa, viivästymisajalta on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Työttömyysvakuutusrahaston oikeudesta saada omavastuumaksun perinnässä tarvittavia tietoja on säädetty rahoituslain 24 d §:ssä.

Maksuja koskeva muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

Tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 momentin mukaan asianosainen, joka katsoo, että tapaturmavakuutuslain perusteella määrätyn maksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa tehdä siitä kirjallisen perustevalituksen tapaturmalautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuo-

den alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Jos sellainen valitus tehdään ulosmittauksen johdosta, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosototoimin annetussa laissa perustevalituksesta säädetään. Joka ei tyydy tapaturmalautakunnan 3 momentissa mainitussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella. Tapaturmavakuutuslain 53 b §:n 1 momentin mukaan vakuutusoikeuden päätökseen, mikäli siinä on ratkaistu kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus tai kuolema tämän lain mukaiseen korvaukseen tahi siitä, kenen on korvaus suoritettava, sekä vakuutusoikeuden perustevalitukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Työttömyysvakuutusrahaston työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta työttömyysturvalautakunnalta ja työttömyysturvalautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusoikeudelta. Vakuutusoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 12 luvussa säädetään.

Rahoituslain toimeenpanossa sovellettavat yleiset ja erityiset tietosuojasäännökset

Yleiset tietosuojasäännökset

Perustuslain (731/1999) 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu ja henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on myös oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki), säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten asiakirjoista, viranomaisessa toimivan vaihtolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassa-

pidosta ja muista tiedonsaantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista samoin kuin viranomaisten velvollisuuksista sanotun lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Julkisuuslain 4 §:ssä säädetään, mitä laissa tarkoitetaan viranomaisilla. Pykälän 1 momentin mukaan laissa tarkoitettuja viranomaisia ovat valtion hallintoviranomaisten sekä muiden valtion virastojen ja laitosten lisäksi muun muassa tuomioistuimet ja muut lainkäyttöelimet. Viranomaisia ovat myös muun muassa Kansaneläkelaitos ja muut itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset. Pykälän 2 momentin mukaan, mitä viranomaisesta säädetään, koskee myös lain tai asetuksen taikka lain tai asetuksen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella julkista tehtävää hoitavia yhteisöjä, laitoksia, säätöitä ja yksityisiä henkilöitä niiden käyttäessä julkista valtaa. Viranomaisen asiakirjalla tarkoitetaan laissa kirjallisen ja kuvallisen esityksen lisäksi sellaista käytönsä vuoksi yhteen kuuluviksi tarkoitetuista merkeistä muodostuvaa tiettyä kohdetta tai asiaa koskevaa viestiä, joka on saatavissa selville vain automaattisen tietojenkäsittelyn tai äänen- ja kuvantoistolaitteiden taikka muiden apuvälineiden avulla.

Lainsäädännössä ei ole määritelty, mitä julkisen vallan käytöllä tarkoitetaan. Perustuslakia ja julkisuuslakia koskevien hallituksen esitysten (HE 1/1998 vp, HE 30/1998 vp) mukaan julkisen vallan käyttönä pidetään puuttumista yksipuolisella hallinto- tai lainkäyttöpäätöksellä taikka tosiasiallisella toimella yksityisen oikeusasemaan. Julkisen vallan käyttönä pidetään myös etuuksien myöntämistä.

Julkisuuslain 1 §:n mukaan viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei mainitussa laissa tai muussa laissa toisin säädetä. Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se on säädetty julkisuuslaissa tai muussa laissa salassa pidettäväksi tai jos viranomainen on lain nojalla määrännyt sen salassa pidettäväksi tai jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaihtolovelvollisuus. Julkisuuslaissa säädetään lisäksi tarkemmin, mitkä ovat viranomaisen salassa pidettävät asiakirjat. Laissa säädetään myös viranomaisen asiakirjaan sisältyviä tietoja koskevasta vaihtolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Jul-

kisuuslain mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta. Jokaisella on myös oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista eräin poikkeuksin, jollei laissa toisin säädetä. Julkisuuslaissa säädetään myös asianosaisen oikeudesta tiedonsaantiin ja siitä koskevista poikkeuksista. Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta voidaan muutoin antaa tietoja vain sen suostumuksella, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty taikka, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty. Julkisuuslakiin sisältyvät myös säännökset salassapidon lakkaamisesta.

Jollei erikseen toisin säädetä, julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat muun muassa asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liike- tai ammatillisaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin. Samoin salassa pidettäviä ovat myös asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammatillisaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista. Salassa pidettäviä ovat myös asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja va-

rallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa, sekä ulosottoviranomaisen asiakirjat siltä osin kuin ne sisältävät sellaisia tietoja, jotka ulosottorekisteriin merkittyinä olisivat ulosottolain (37/1895) mukaan salaisia, sekä tiedot luonnollisesta henkilöstä ulosottovelallisenä ja ulosottoselvitys.

Viranomainen voi antaa salassa pidettävää viranomaisen asiakirjasta tiedon, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty tai se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa.

Viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty tai se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa tai asiakirja on tarpeen käsiteltäessä ennakkotietoa, ennakkoratkaisua, viranomaisen päätöksestä tehtyä muutoksenhakua taikka toimenpiteestä tehdyn kantelun tai alustusasian taikka kansainväliselle lainkäyttö- tai tutkintaelimelle tehdyn valituksen käsittelemiseksi tai tieto on tarpeen viranomaiseen kohdistuvan yksittäisen valvonta- tai tarkastustehtävän suorittamiseksi. Viranomainen voi myös avata toiselle viranomaiselle teknisen käyttöyhteyden henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka toisen viranomaisen on laissa erikseen säädetyn velvollisuuden mukaan otettava päätöksenteossaan huomioon. Jos henkilötiedot on säädetty salassa pidettäväksi, käyttöyhteyden avulla saa hakea tietoja vain henkilöistä, jotka ovat antaneet siihen suostumuksensa, jollei salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta erikseen nimenomaisesti säädetä toisin.

Henkilötietolaki (523/1999) sisältää henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset säännökset. Lakia sovelletaan henkilötietojen automaattisen käsittelyn lisäksi myös muuhun henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun ne muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa. Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia luonnollisia henkilöitä koskevia tietoja. Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaista luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosu-

teitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä koskeviksi. Henkilörekisterin pitäjällä tarkoitetaan yhtä tai useampaa henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan tai jonka tehtäväksi rekisterinpito on lailla säädetty. Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan muun muassa niiden keräämistä, tallettamista, käyttämistä, siirtämistä ja luovuttamista.

Henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua rekisterinpitäjän toiminnan kanssa. Henkilötietoja saa käyttää tai muutoin käsitellä vain tavalla, joka ei ole yhteen sopimaton rekisterinpitäjän tehtävien hoidon tarkoituksen kanssa. Käsiteltävien henkilötietojen tulee olla määritellyn henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia (tarpeellisuusvaatimus). Henkilötietoja saa henkilötietolain mukaan käsitellä paitsi rekisteröidyn suostumuksella, muun muassa silloin, kun käsittelystä säädetään laissa tai jos käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai velvoitteesta. Henkilötunnuksen käsittelyn perusedellytyksenä on, että rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää säännöksessä mainitun tehtävän suorittamiseksi. Henkilötietolaissa on erikseen säännökset alkaluonteisten tietojen, kuten henkilön terveydentilaa ja sairautta koskevien tietojen sekä henkilötunnuksen käsittelystä. Henkilötunnusta voidaan käsitellä vain laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi sekä muun muassa luotonannossa tai saatavan perimisessä, vakuustoittoiminnassa ja sosiaaliturvan toteuttamisessa.

Rahoituslain tietosuoja säännökset ja vakuutuslaitoksia koskevat tietosuoja säännökset

Julkisuuslain säännöksiä sovelletaan sellaisinaan rahoituslain toimeenpanoon niiltä osin kuin toimeenpanossa käytetään julkista valtaa. Rahoituslaissa voidaan säätää poikkeuksia julkisuuslain soveltamiseen.

Työttömyysvakuutusrahaston toiminta on julkisen vallan käyttöä ainakin sen määrätessä työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua. Rahoituslaissa ei ole erityissään-

nöksiä julkisuuslain soveltamisesta työttömyysvakuutusrahastoon sen toimeenpannessa rahoituslakia.

Rahoituslain 21 §:n mukaan tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettavat vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun. Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määrämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle. Työttömyysvakuutusmaksujen perinnän toimeenpano on lailla yksityisille vahinkovakuutusyhtiöille, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja Valtiokonttorille säädetty julkinen tehtävä. Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanosta on julkisen vallan käytön piiriin katsottava kuuluvan lähtökohtaisesti ainakin vakuutusmaksuvelvollisuutta ja työttömyysvakuutusmaksun määräämistä koskeva päätöksenteko. Rahoituslaissa ei ole erityissäännöksiä julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksiin, Valtiokonttoriin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon työttömyysvakuutusmaksun toimeenpanoon liittyvissä asioissa.

Rahoituslaissa ei ole myöskään työttömyysvakuutusmaksun perintää koskevia tarpeellisia tiedonsaantia ja tiedon luovuttamista koskevia säännöksiä.

Työttömyysvakuutusmaksua periviä ja tapaturmavakuutusta harjoittavia vakuutusyhtiöitä koskee tapaturmavakuutuslain ja vakuutusyhtiölain julkisuuslain soveltamista sekä tiedonsaantia ja luovuttamista koskevat säännökset, jotka säätelevät tapaturmavakuuttamista ja vakuutusyhtiön toimintaa.

Tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä säädetään julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksissa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa käsiteltäessä tapaturma-asioita. Sen mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään, jollei tapaturmalaisissa tai muussa laissa toisin säädetä. Tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon ei sovelleta va-

kuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ää eikä ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n 1 ja 4—8 momenttia sekä 80 §:ää. Täten vakuutusyhtiölain tietosuojasäännökset eivät tule sovellettavaksi lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaus- ja vakuutusasioissa. Sen sijaan vakuutusyhtiölain vaitiolovelvollisuutta ja tiedonantamista koskevista säännöksistä sovelletaan muun muassa lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavien vakuutuslaitosten yhtiöoikeudelliseen päättöksentekoon ja hallintoon.

Tapaturmavakuutuslaissa säädettyjä tai tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuteen sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään.

Tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä on laajennettu salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen alaa. Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat vakuutuksenottajan ja työnantajan taloudellista asemaa.

Tapaturmavakuutuslain 64 h §:llä on selkitytty julkisuuslain ja vakuutusyhtiölain tietojen saamista ja antamista sekä salassapitoa koskevien säännösten soveltamista työtapaturmavakuutuksen toimeenpanoon liittyviin asiakirjoihin ja tietoihin. Työtapaturmavakuutuksen toimeenpano on lakiin perustuva julkinen tehtävä. Toimeenpano tapahtuu yksityisissä vakuutusyhtiöissä ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa. Työtapaturmavakuutusta toimeenpanevat vakuutusyhtiöt harjoittavat tämän ohella yleensä myös muuta lakisääteistä vakuutusta, kuten liikennevakuutusta sekä yksityistä vahinkovakuutusta.

Näihin vakuutusyhtiöihin sovelletaan julkisuuslakia sen 4 §:n 2 momentin mukaan silloin, kun ne tapaturmavakuutuslakia toimeenpannessaan käyttävät julkista valtaa. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa osin vastaavanlaisia tehtäviä kuin työtapaturmavakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö. Siksi myös Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kohdalla tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen julkisuus määräytyy samoin perustein kuin tapaturmavakuutusyhtiöissä. Julkisuuslakia sovelletaan Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon vain siltä osin kuin se käyttää tapaturmavakuutuslakia toimeenpannessaan julkista valtaa. Työtapaturmaturvan toimeenpanoon osallistuvat myös tapaturmavakuutuslaissa säädetty muutoksenhakuelimet ja Valtiokonttori. Niiden toimintaan sovelletaan julkisuuslakia sen 4 §:n 1 momentin perusteella.

Valtion ollessa korvausvelvollinen työtapaturman tai ammattitaudin johdosta korvauksen suorittaa Valtiokonttori. Tapaturmavakuutuslain 30 §:n mukaan Valtiokonttorista on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslaissa säädetään vakuutuslaitoksesta. Valtiokonttoriin ei kuitenkaan sovelleta 29 §:n 3 momenttia, 41 b §:n 2 ja 4—6 momenttia eikä 64 h §:n 1 ja 2 momenttia. Valtiokonttoriin ei siten sovelleta vakuutusyhtiölakia ja ulkomaiseen vakuutusyhtiöön ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia, jollei tapaturmavakuutuslaissa muuta johdu. Valtiokonttoriin ei sovelleta myöskään Tapaturmavakuutuslaitosten liiton korvausvelvollisuutta koskevaa säännöstä eikä julkisuuslain soveltamista vakuutusyhtiöihin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon koskevaa tapaturmavakuutuslain 64 h §:n 1 ja 2 momenttia. Valtiokonttoriin sovelletaan koko tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyvän toiminnan osalta julkisuuslakia. Myös työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon osalta Valtiokonttoriin sovelletaan julkisuuslakia julkisuuslain 4 §:n 1 momentin perusteella.

Rahoituslain mukaisiin muutoksenhakuelimiin julkisuuslakia sovelletaan lain 4 §:n 1 momentin mukaisesti.

Henkilötietolaki on yleislaki. Sitä sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, jollei muualla laissa toisin säädetä. Näin ollen henkilötie-

tolain säännöksiä sovelletaan myös rahoituslain toimeenpanon edellyttämään henkilötietojen käsittelyyn. Rahoituslaissa ei ole säädetty henkilötietolaista poikkeavasti.

Työttömyysvakuutusmaksujen perinnässä ja työnantajan omavastuumaksun määräämisessä tarvittavat tiedot

Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpano edellyttää vakuutusmaksuvelvollisia koskevien tietojen hankkimista, tallettamista, luovuttamista ja muuta käsittelyä vakuutuslaitoksissa, Valtiokonttorissa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa. Rahoituslain mukaista työttömyysvakuutusmaksua määrättäessä tarvitaan tietoja muun muassa työnantajan ja palkansaajan palkkasummasta, työnantajista, jotka ovat ilmoittaneet palkkasumman ylittävän 18 § 1 momentissa mainitun palkkasumman sekä rahoituslain 13 ja 16 §:ssä tarkoitetusta osaomistajan palkkasummasta. Tarvittavat tiedot koskevat muun muassa työnantajan taloudelliseen asemaan liittyviä tietoja, kuten tietoja työntekijöille maksetuista palkoista. Työttömyysvakuutusmaksun perintä ei edellytä tietojen antamista vakuutuslaitokselle työntekijäkohtaisesti.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun periminen ja määrääminen edellyttää vakuutusmaksuvelvollisia ja työntekijöitä koskevien tietojen hankkimista, tallettamista, luovuttamista ja muuta käsittelyä työttömyysvakuutusrahastossa. Omavastuumaksua määrättäessä tarvitaan tietoja muun muassa työnantajan, valtion tiliviraston tai liikelaitoksen y-tunnuksesta, henkilötunnuksesta tai muusta vastaavasta tunnuksesta, työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perintään liittyvistä työnantajan taustatiedoista, tiedot omavastuumaksun perusteena olevasta palkkasummasta, työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot työntekijän palvelussuhteesta sekä tiedot työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevista seikoista ja etuusmenosta.

Rahoituslain toimeenpanossa tarvittavat tiedot ovat osaksi salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n perusteella. Rahoituslain toimeenpanoon liittyvän valvonnan yhtey-

dessä syntyy pykälän 1 momentin 15 kohdan mukaisia asiakirjoja, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta. Toimeenpanossa kerätään tietoa myös liike- tai ammatillisuuteen liittyvistä seikoista sekä henkilön vuosituloista ja etuuden perusteena olevista tuloista. Rahoituslain toimeenpanossa ei käsitellä henkilötietolain 11 §:ssä mainittuja arkaluonteisia tietoja. Sen sijaan toimeenpanossa käsitellään henkilötietolain 13 §:n mukaisia henkilötunnuksia.

Työttömyysvakuutusmaksun perinnän ohjaus ja valvonta

Rahoituslain 21 §:n mukaan varojen tilitämisestä sekä työttömyysvakuutusrahaston suoritettavien maksuunpano-, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista on voimassa, mitä niistä asianomaisen ministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa määrätään. Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määräämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle siten kuin asianomaisen ministeriön vahvistamassa valtiokonttorin ja työttömyysvakuutusrahaston välisessä sopimuksessa määrätään. Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset rahoituslain 21 §:n soveltamisesta. Työttömyysvakuutusrahasto on lisäksi antanut vuosittain työttömyysvakuutusmaksuja koskevan ohjeistuksen työttömyysvakuutusmaksujen perintää harjoittaville vakuutusyhtiöille. Työttömyysvakuutusrahasto antaa myös työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Lailla työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta (917/2000) lisättiin työttömyysvakuutusrahaston tehtäviä. Lain mukaan työttömyysvakuutusrahasto ohjaa, kehittää ja valvoo maksujen perintämenettelyn toimeenpanoa. Työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyn toimeenpanon valvonta kattaa muun muassa

vakuutuslaitosten perintämenettelyn, vakuutuslaitoksen sisäisen maksujen perinnän järjestämisen ja menettelyn maksujen tilittämiseksi työttömyysvakuutusrahastolle. Valvonta sisältää etenkin lakien ja ohjeiden noudattamisen valvonnan maksuja määrättäessä, vakuutuslaitosten perintäjärjestelmien asianmukaisen toiminnan valvonnan ja perinnän riittävän dokumentoinnin. Valvonnan on oltava niin kattavaa, että voidaan varmistua perinnän oikeellisuudesta.

Työttömyysvakuutusrahaston valvonta

Rahoituslain 11 §:n mukaan työttömyysvakuutusrahaston taloudellinen valvonta ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun toimeenpanon valvonta kuuluvat Vakuutusvalvontavirastolle. Muilta osin työttömyysvakuutusrahastolle rahoituslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä valvoo sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Nykytilan arviointi

Työttömyysvakuutusmaksun perintä on hoidettu tapaturmavakuutusjärjestelmän yhteydessä. Tapaturmavakuutusmaksun ja työttömyysvakuutusmaksun perusteet ovat olleet pitkään samankaltaiset, mistä syystä tapaturmavakuutusmaksua perittäessä on voitu samojen tietojen perusteella periä myös työttömyysvakuutusmaksu lisämaksuna. Tapaturmavakuutuslaissa on säädetty tapaturmavakuutusta koskevista tiedonsaantioikeuksista, joiden perusteella vakuutusyhtiöt ovat saaneet käytännössä tiedot työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi eikä rahoituslaissa ole säädetty erityisesti työttömyysvakuutusmaksun perintää koskevista tiedonsaantioikeuksista. Työttömyysvakuutusmaksun ja tapaturmavakuutusmaksun perusteet ovat kuitenkin ajan kuluessa eriytyneet, koska työttömyysvakuutusmaksun perusteita on kehitetty vastaamaan aikaisempaa paremmin vakuutusperiaatetta. Vakuutusperiaatteen lähtökohtana on se, että vakuutusmaksua, tässä tapauksessa työttömyysvakuutusmaksua, ovat velvolliset maksamaan ne henkilöt, jotka ovat oikeutettuja maksuilla rahoitettaviin etuuksiin. Lisäksi työttömyysvakuutusrahasto toimeenpanee työttömyysturvan työnanta-

jan omavastuumaksun perinnän vuoden 2009 alusta lukien. Siitä, että maksujen perusteet ovat eriytyneet ja että työttömyysvakuutusrahaston käyttää julkista valtaa omavastuumaksujen perinnässä, seuraa tarve tarkistaa rahoituslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tietojen julkisuutta sekä tiedonsaantia ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä.

Lakisääteisen työttömyysvakuutusmaksun perinnän tehokas toimeenpano ja valvonta edellyttää, että sitä hoitavilla tahoilla on oikeus saada mahdollisimman nopeasti ja joustavasti kaikki ne tiedot, jotka toimeenpanossa ja valvonnassa on otettava huomioon. Toimeenpanon yhteydessä tarvitaan vakuutusmaksuvelvollisia koskevia tietoja. Vakuutusmaksuvelvollisia koskevia yksilöintitietoja ja muita tietoja tarvitaan myös perinnän valvonnassa. Nämä tiedot liittyvät osin työnantajan taloudelliseen asemaan.

Perustuslaki edellyttää, että lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista ja asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Toisaalta julkisuuslaki ja henkilötietolaki edellyttävät tarkkaa sääntelyä käsiteltävien asiakirjojen ja tietojen, niiden käyttötarkoituksen sekä salassapidosta poikkeamisen osalta. Rahoituslaissa ei ole erityisesti säädetty julkisuuslain soveltamisesta rahoituslain toimeenpanoon. Rahoituslaissa ei ole myöskään tarpeellisia säännöksiä oikeudesta saada ja luovuttaa perinnässä ja valvonnassa tarvittavia tietoja. Rahoituslain toimeenpanoa koskevia tarpeellisia erityisiä tietosuoja-säännöksiä ei ole ja säännökset ovat siten perustuslain ja tietosuoja-lainsäädännön kannalta puutteelliset.

Siirrettäessä työttömyysvakuutusmaksun perintää koskeva valvonta työttömyysvakuutusrahastoon lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 151/2000 vp) korostettiin, että perintäjärjestelmää ja sen ohjausta tulisi edelleen kehittää siten, että soveltamiskäytännön yhdenmukaisuus voidaan varmistaa. Esityksen mukaan maksujen perintäjärjestelmän valvonta tulisi olla järjestetty siten, että rahasto voi varmistua maksun asianmukaisesta perinnästä ja käytöstä kaikilta osin sekä saada järjestelmän kehittämisessä tarvittavaa informaatiota. Tämä edellyttää suunnit-

telmallista valvontaa, jossa työttömyysvakuutusmaksujen perintäketjulle on määritelty peruskontrollit ja tarkkailutavoitteet. Perintäjärjestelmän ja sen valvonnan kehittämisessä on tärkeätä kiinnittää huomiota maksujen laiminlyöntitilanteisiin ja siten osaltaan torjua harmaata taloutta. Työttömyysvakuutusmaksun perintää harjoittavia vakuutuslaitoksia on 13, jotka kukin tallentavat työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoa koskevat tiedot omiin tietojärjestelmiinsä. Perinnän järjestelmällisen ja kattavan valvonnan luominen edellyttää rekisterin perustamista, koska työttömyysvakuutusmaksun perinnässä syntyy merkittävä tietomäärä. Rekisteriä tarvitaan tiedon hallinnointiin ja muokkaamiseen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa perustuslain, julkisuuslain ja henkilötietolain edellyttämät muutokset rahoituslakiin. Ehdotetuissa säännöksissä määritellään julkisuuslain ja henkilötietolain soveltaminen työttömyysvakuutusrahastoon, vakuutuslaitoksiin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon niiden toimeenpannessa rahoituslakia. Ehdotetuissa säännöksissä määritellään lisäksi tehtävät, joita varten salassa pidettäviä tietoja on oikeus saada, luovuttaa tai muutoin käyttää. Sama koskee niiden tietojen määrittelyä, jotka ovat tehtävien toimeenpanon vuoksi välttämättömiä. Tyhjentävien luetteloiden käyttö ei kuitenkaan ole aina mahdollista muun muassa tietojen moninaisuudesta johtuen. Siksi säännöksissä on lueteltu vain keskeisimmät niissä tarkoitetut tietotyypit. Erityissääntelyllä pyritään selkeyttämään sekä järjestelmiä toimeenpaneuvien että vakuutusmaksuvelvollisten kannalta erityisesti niiden salassa pidettävien tietojen käsittelyä, jotka ovat ominaisia ja keskeisiä rahoituslain toimeenpanolle. Ehdotettavien säännösten tarkoituksena on ehkäistä toimeenpanolle tarpeettomien tietojen hankkimista ja luovuttamista ja tehostaa tätä kautta vakuutusmaksuvelvollisten tietojen suojaa. Toisaalta tarkoituksena on myös huolehtia siitä, että järjestelmää toimeenpa-

nevat tahot sekä valvontaa harjoittava työttömyysvakuutusrahasto saavat toimeenpanon ja valvonnan edellyttämät tiedot mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti. Ehdotuksen tavoitteena on säätää oikeudesta tietojen saantiin sekä oikeudesta ja velvollisuudesta tietojen antamiseen vain niissä tapauksissa, kun se liittyy rahoituslain toimeenpanoon tai valvontaan. Rahoituslaissa on tarpeen säätää tietosuojasta vain siltä osin kuin julkisuus- ja henkilötietolaki sitä edellyttävät tai on erityistä syytä tarkentaa tai poiketa niiden määräyksistä. Tietojensaanti- ja tietojenanto-oikeudesta on asianmukaista säätää järjestelmää koskevassa erityislainsäädännössä.

Tämän esityksen tiedonsaantia ja luovuttamista sekä työttömyysvakuutusrekisteriä koskevilla säännöksillä mahdollistettaisiin asianmukainen maksujen perintäjärjestelmän toimeenpano ja sen valvonta. Vakuutuslaitokset voivat varmistua entistä paremmin siitä, että maksut peritään oikein. Samoin työttömyysvakuutusrahasto voi varmistua maksun asianmukaisesta perinnästä ja käytöstä kaikilta osin sekä saada järjestelmän toimivuutta koskevaa tietoa. Esityksen tavoitteena on erityisesti tehostaa työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytöksen torjumista ja paljastamista.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Työttömyysvakuutusrekisterin perustaminen

Työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvonnan tehostamiseksi ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun määrittämistä varten työttömyysvakuutusrahastoon ehdotetaan perustettavaksi työttömyysvakuutusrekisteri. Se olisi henkilötietolaissa tarkoitettu henkilörekisteri. Vakuutuslaitokset toimittaisivat työttömyysvakuutusrekisteriin omista atk-järjestelmistään kattavasti tietoja työttömyysvakuutusmaksujen perintää koskien. Työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksun osalta taas työttömyysvakuutusrahasto tallettaisi keräämänsä tiedot rekisteriin. Tietojen siirto vakuutuslaitoksesta työttömyysvakuutusrahaston työttömyysvakuutusrekisteriin tapahtuisi teknisen yhteyden kautta niin, että vakuutuslaitokset siirtävät tiedot rekisteriin. Työttömyysvakuutusre-

kisteriin talletettaisiin työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon valvontaa ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun määräämistä koskevia tarpeellisia tietoja kuten työnantajatunnuksia ja palkkasummatietoja.

Työttömyysvakuutusrekisteriä käytettäisiin ehdotettuun työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden ilmoittamiseen vakuutuslaitokselle, perinnän valvontaan sekä työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun määräämiseen. Työttömyysvakuutusrekisterillä olisi olennainen merkitys luotaessa työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon valvonnalle peruskontrolleja ja tarkkailutavoitteita. Työttömyysvakuutusrekisteriin talletettuja tietoja käytettäisiin lisäksi muun muassa tilastoinnissa sekä työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen tason määräämisessä rahoituslain 18 §:ssä säädetyllä tavalla. Maksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumisessa ja paljastamisessa työttömyysvakuutusrekisterillä olisi olennainen merkitys, koska rekisteri mahdollistaa eri vakuutuslaitoksista toimitettavien samaa työnantajaa koskevien tietojen yhdistämisen. Työttömyysvakuutusrekisterin käyttö mahdollistaisi sekä ennakoivan että jälkikäteisen valvonnan.

Julkisuuslain ja henkilötietolain soveltaminen työttömyysvakuutusrahastoon ja työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoihin

Työttömyysvakuutusrahaston toiminta ei pääsääntöisesti sisällä julkisen vallan käyttöä. Ainakin työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun voimaan tultua työttömyysvakuutusrahaston toiminta käsittää myös julkisen vallan käyttöä. Julkisuuslain lähtökohtana on asiakirjojen julkisuus. Viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei mainitussa laissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysvakuutusrahaston toiminnan julkisuuteen noudatettaisiin julkisuuslakia rahaston käyttäessä julkista valtaa. Myös salassapitovelvoitteet määräytyisivät eräin vähäisin poikkeuksin julkisuuslain 6 luvun mukaan.

Työttömyysvakuutusrahaston toiminnassa salassa pidettävät asiakirjat määräytyisivät

ehdotuksen mukaan eräin poikkeuksin julkisuuslain 24 §:n mukaan. Sen 1 momentissa luetellaan salassa pidettävät asiakirjat. Työttömyysvakuutusrahaston toiminnassa keskeisimpiä salassa pidettäviä asiakirjoja ja tietoja ovat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 ja 23 kohtiin sisältyvät tiedot. Tällaisia ovat muun muassa ansioita ja etuuksia koskevat tiedot. Julkisuuslain mukaan liike- ja ammattisalaisuuksien lisäksi muut vastaavat yksityistä elinkeinotoimintaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä vain, jos tietojen luovuttaminen voisi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, eikä kysymys ole esimerkiksi elinkeinonharjoittajan velvollisuuksista tai niiden hoitamisesta koskevista tiedoista.

Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuteen tai omavastuumaksuun liittyvillä työnantajan taloudellista asemaa koskevilla tiedoilla ei ole yleistä julkisuustarvetta. Rajanveto sen suhteen, milloin työnantajan taloudelliseen asemaan liittyvää tietoa voidaan pitää liike- tai ammattisalaisuutena, on vaikeaa. Vakuutuslaitoksen olisi myös käytännössä hyvin vaikeaa arvioida, milloin esimerkiksi työnantajan palkkatietojen tai muiden vakuutukseen liittyvien tietojen luovuttaminen voisi aiheuttaa työnantajalle konkreettista taloudellista vahinkoa. Siksi esityksessä ehdotetaan, että myös työnantajan taloudellista asemaa koskevat asiakirjat ja tiedot olisivat julkisuuslaista poiketen aina salassa pidettäviä eikä vain silloin, kun tietojen luovuttaminen voisi aiheuttaa yksityiselle elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa.

Julkisuuslakia ehdotetaan sovellettavaksi työttömyysvakuutusrahaston toimintaan rajoitetusti myös silloin kun se ei käytä julkista valtaa. Salassapitovelvollisuutta, vaihtelovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa koskevia julkisuuslain säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun kysymys on työttömyysvakuutusrahaston rahoituslain toimeenpanotehtäviin liittyvistä asiakirjoista, joita ei ole laadittu tai saatu julkisenvallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten. Tällä laajennuksella ei kuitenkaan ole tarkoitus ulottaa julkisuuslain mukaista julkisuusperiaatetta eikä myöskään mainitun lain säännöksiä enemmälti työttömyysvakuutusrahastoon ja sen asiakirjoihin ja tietoihin.

Työttömyysvakuutusmaksun perintää toi-

meenpaneviin vakuutuslaitoksiin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon sovelletaan tapaturmavakuutuslain mukaan eräin tämmennyksin tapaturmavakuutuksen toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen julkisuuslakia siltä osin kuin siinä käytetään julkista valtaa. Julkisuuslakia sovelletaan tapaturmavakuutuksen toimeenpanoon laissa säädetyin osin salassapitovelvollisuuden sekä vaihtolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon osalta myös silloin kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä. Koska työttömyysvakuutusmaksu peritään tapaturmavakuutusmaksun lisämaksuna ja perinnässä tarvittavat tiedot ovat pitkälti samantyyppisiä kuin tapaturmavakuutuksessa, on tarkoituksenmukaista säätää julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksiin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon mahdollisimman samalla tavalla niiden toimeenpanossa työttömyysvakuutusmaksun perintää ja tapaturmavakuutuslakia.

Esityksessä ehdotetaan, että julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton rahoituslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä säädetään. Julkisuuslain säännöksiä sovellettaisiin työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpaneviin vakuutuslaitoksiin siltä osin kuin ne tehtäviään suorittaessaan käyttävät julkista valtaa. Niiden julkisen vallan käyttöön liittyvät asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai tapaturmavakuutuslaissa toisin säädetä. Tältä osin ei ole tarvetta erityissääntelyyn. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpannessaan osin samanlaisia tehtäviä kuin sitä toimeenpanevat vakuutuslaitokset. Esityksessä ehdotetun mukaan julkisuuslakia sovellettaisiin Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon vain siltä osin kuin se tehtäviään toimeenpannessaan käyttää julkista valtaa. Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanossa kuuluvat julkisen vallan käytön piiriin muun muassa vakuuttamismaksuvelvollisuuteen ja vakuutusmaksuvelvollisuuden laiminlyöntiin liittyvät tehtävät.

Jotta työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon tietosuojaa ja tapaturmavakuu-

tuksen toimeenpanoa koskisivat vakuutuslaitoksissa mahdollisimman yhdenmukaiset säännökset, ehdotetaan julkisuuslain salassapitovelvoitteita ja niiden rikkomista koskevia säännöksiä noudatettaviksi työttömyysvakuutusmaksun toimeenpanossa myös silloin, kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä. Sama koskee soveltuvin osin myös julkisuuslain salassapidosta poikkeamista koskevia säännöksiä. Mainittuja julkisuuslain säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun kysymys on työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanotehtäviin liittyvistä asiakirjoista, joita ei ole laadittu tai saatu julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten.

Tapaturmavakuutuslain 64 h §:n soveltamisesta soveltuvin osin työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon vakuutuslaitoksissa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa seuraa, ettei vakuutusyhtiölain 18 luvun vaihtolovelvollisuutta, siitä poikkeamista ja sen rikkomista koskevia säännöksiä sovellettaisi työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon.

Henkilötietolain säännöksistä soveltuvat rahoituslain toimeenpanoon sellaisinaan muun muassa säännökset tietojen käsittelyn suunnittelusta, käyttötarkoitussidonnaisuudesta, rekisteröidyn informoinnista ja oikeudesta tarkastaa häntä koskevat, työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpanevien tahojen henkilörekistereihin sisältyvät tiedot.

Työnantajan tietojenantovelvollisuus

Esityksessä ehdotetaan työnantajalle velvollisuutta toimittaa ilman eri pyyntöä vakuutuslaitokselle ja Valtiokonttorille tiedot, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi ja perimiseksi. Vakuutuslaitoksella on oltava työttömyysvakuutusmaksujen ennakon ja lopullisen maksun määrittämistä varten sekä arvio työntekijöille vakuutuskauden aikana maksettavista palkoista että lopullinen tieto maksetuista työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevista palkoista. Työttömyysvakuutusmaksua määrättäessä ei vakuutusmaksuvelvollista työntekijää yksilöidä eikä vakuutusmaksun määrittäminen muutoinkaan vaadi maksettujen palkkojen yksilöimistä työntekijäkohtaisesti. Siksi ei edellytetä edellä mainittujen

palkkatietojen antamista työntekijäkohtaisesti yksilöityinä. Tarkoitettavat tiedot olisi annettava vakuutuslainsäädännön mukaisesti tehtäessä ja siitä lähtien vuosittain ilman erillistä pyyntöä. Työnantajan olisi annettava uudelle vakuutuslaitokselle tarpeelliset tiedot myös edellisestä vakuutuksesta silloin, kun työnantaja siirtää vakuutuksen kesken kalenterivuoden toiseen vakuutuslaitokseen.

Rahoituslain 18 §:n mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan palkkasumman mukaan siten, että se kasvaa palkkasumman ylittävissä 840 940 euroa. Esityksessä ehdotetaan työnantajalle velvollisuutta ilmoittaa vakuutuslaitokselle vakuutusta tehtäessä vakuutusten jakamisesta eri vakuutuslaitoksiin, jos palkkasumma ylittää edellä mainitun rajan. Ilmoituksen perusteella vakuutuslaitos ryhtyisi toimiin, joilla varmistetaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun periminen oikein.

Vakuutuslaitoksen periessä työttömyysvakuutusmaksua asianosaisen oikeus tietojensaantiin määräytyisi työttömyysvakuutusmaksun perintää koskevassa asiassa julkisuuslain asianosaisjulkisuutta koskevien säännösten mukaan. Asianosaisen oikeudesta saada tieto viranomaisen asiakirjasta säädetään julkisuuslain 11 §:ssä. Julkisuuslain mukaan asianosaisella tarkoitetaan hakijaa, valittajaa sekä muuta, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Asianosainen ei saa ilmaista sivullisille asianosaisasemansa perusteella saamiensa salassa pidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin häntä itseään. Asianosaisella on oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Asianosainen saa myös käyttää muita kuin häntä itseään koskevia tietoja, kun kysymys on sen oikeuden, edun tai velvollisuuden hoitamista koskevasta asiasta, johon asianosaisen tietojensaantioikeus on perustunut. Mainitun lain 16 §:n mukaan tieto asiakirjan sisällöstä on annettava suullisesti tai antamalla asiakirja viranomaisen luona nähtäväksi ja jäljennettäväksi tai kuunneltavaksi tai antamalla siitä kopio tai tuloste. Asianosaisen oikeutta tiedonsaantiin on kuitenkin rajoitettu 11 §:n 2 momentissa muun muassa silloin, kun tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä tai yksityistä etua. Rekiste-

roidyn oikeudesta tarkastaa häntä koskevat, henkilörekisteriin merkityt tiedot säädetään puolestaan henkilötietolain 26 §:ssä ja tarkastusoikeuden toteuttamisesta saman lain 28 §:ssä. Rekisterinpitäjän on annettava ilman aiheetonta viivytystä rekisteröidylle tilaisuus tutustua rekisteriin merkittyihin tietoihin tai annettava tiedot pyydettyinä kirjallisessa muodossa.

Oikeus tarkastaa tiedot

Esityksessä ehdotetaan, että vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla olisi oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista tämän antamien tietojen oikeellisuus. Työnantajan asiakirjan käsite olisi tulkittava laajasti kuten julkisuuslaissa. Asiakirjalla tarkoitettaisiin sekä perinteisiä asiakirjoja että sähköisiä asiakirjoja ja muita apuvälineillä selville saatavissa olevia asiakirjoja. Säännös on tarpeen muun muassa siksi, että työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevien tietojen oikeellisuus voidaan tarvittaessa varmistaa. Laissa säädettäisiin tarkastusoikeuden toteuttamiseksi vakuutuslaitokselle, Valtiokonttorille ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen tarkastamiseksi ja saamiseksi työnantajalta.

Oikeus saada ja luovuttaa tietoja sekä tarkastaa toimintaa

Esityksessä ehdotetaan sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle oikeus saada tietoja työttömyysvakuutusrahastolta. Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta työttömyysvakuutusrahastolta tiedot, jotka ovat tarpeen valvontaa varten. Ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus lisäksi muullakin tavoin tarkastaa rahaston toimintaa. Työttömyysvakuutusrahastolla olisi lisäksi velvollisuus toimittaa vuosittain määrääjässä sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus toiminnastaan ja tilastaan sekä selvitys valvontatoimistaan. Vakuutus-

valvontavirastolle rahaston olisi toimitettava määräajassa tilinpäätös ja tilintarkastajan lausunto.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusrahaston oikeudesta tietojen saamiseen. Työttömyysvakuutusrahastolle säädettäisiin oikeus saada maksutta vakuutuslaitokselta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyn toimeenpanon ohjaamista, kehittämistä ja valvontaa varten välttämättömät tiedot. Tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluvat tiedot todettaisiin säännöksessä. Kaikkien välttämättömien tietojen kuvaaminen ei ole kuitenkaan mahdollista. Tämän johdosta on tarpeen, että työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus pyynnöstä saada erikseen mainittujen tietojen lisäksi vakuutuslaitokselta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta muitakin perintämenettelyn toimeenpanon ohjaamista, kehittämistä ja valvontaa varten välttämättömistä seikoista.

Koska palkkasummatiedot perustuvat työnantajilta saatuihin ja vakuutuslaitoksilta kerättyihin tietoihin, on tärkeää, että työttömyysvakuutusrahaston on mahdollista saada tietoja myös perintämenettelyn ulkopuolisilta tahoilta kuten verottajalta. Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon perusvalvonnan oleellinen osa olisi jatkossa vakuutuslaitoksilta saatujen tietojen vertaaminen muilta sosiaalivakuutuksen toimijoilta ja verottajalta saatuihin valvonnan kannalta tarpeellisiin tietoihin kuten palkkasummatietoihin. Näiden tietojen perusteella voitaisiin suorittaa sekä vakuutuslaitosten välisiä että koko järjestelmää koskevia valvontaan liittyviä vertailuja. Vertailu antaa valvonnan kannalta tarpeellista tietoa koko työttömyysvakuutusmaksujen perintämenettelyn toimeenpanosta ja sen toimivuudesta. Tietojensaantioikeudella voidaan varmistaa valvottavilta saatujen tietojen oikeellisuus. Perusvalvonnan tuottamien vertailutietojen perusteella voidaan asettaa perintämenettelyn toimeenpanon valvonnan tarkkailutavoitteita. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että työttömyysvakuutusrahastolla on tehtäviensä toimeenpanoa varten oikeus saada tietoja myös eläkelaitokselta ja Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta ja viranomaiselta ja muul-

ta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan. Tietoja ei ole tarpeellista saada henkilötasolla.

Vakuutuslaitos, Valtiokonttori, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ja rahoituslain mukainen muutoksenhakuelin tarvitsevat työttömyysvakuutusmaksujen määrittämiseksi ja käsiteltävinä olevien asioiden ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot. Työnantajan tiedonantovelvollisuutensa nojalla antamien tietojen tarpeellista tarkistamista ja täydentämistä varten niillä on oltava mahdollisuus saada kyseisiä tietoja muilta viranomaisilta. Esityksessä ehdotetaan lakiin otettavaksi tätä vastaava säännös.

Työttömyysvakuutusmaksun perintä edellyttää myös työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevien tarpeellisten tietojen siirtämistä uuteen vakuutusyhtiöön työnantajan siirtäessä tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksensa vakuutusyhtiöstä toiseen. Esityksessä ehdotetaan, että vakuutuslaitoksen ja Valtiokonttorin on annettava tapaturmavakuutuksen siirtyessä vakuutuslaitoksesta toiseen tälle vakuutuslaitokselle tämän lain mukaisista perintätehtävää ja maksujen määrittämistä varten välttämättömät tiedot työnantajan ja palkansaajan palkkasummista.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrittäminen silloin kun työnantaja on jakanut vakuutuksensa

Rahoituslain 18 §:n mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan palkkasumman mukaan siten, että se kasvaa palkkasumman ylittäessä 840 940 euroa. Esityksessä on edellä ehdotettu työnantajalle velvollisuutta ilmoittaa vakuutuslaitokselle vakuutusta tehtäessä vakuutusten jakamisesta, jos palkkasumma ylittää edellä mainitun palkkasumman. Ilmoituksen perusteella vakuutuslaitos ryhtyy toimiin, joilla varmistetaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun periminen oikein.

Vakuutuslaitoksen pyynnöstä työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaisi työttömyysvakuutusrekisteriä hyväksi käyttäen perittävät työttömyysvakuutusmaksut silloin, kun työnantaja on jakanut tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutuksensa eri vakuutuslaitoksiin. Vakuutuslaitoksen olisi pyydettävä ilmoitus

jos työnantaja on ilmoittanut jakaneensa vakuutuksensa. Työttömyysvakuutusrahasto voi ehdotettua työttömyysvakuutusrekisteriä hyväksi käyttäen yhdistää työnantajan tiedot ja määrätä eri vakuutuslaitoksille perittävän työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tason niin, että vain yksi vakuutuslaitos perii pienemmän maksun osuuden. Menettelyllä varmistettaisiin työttömyysvakuutusmaksun perinnän oikeellisuus.

Rangaistussäännös

Työttömyysvakuutusmaksun lainmukaisen perinnän varmistamiseksi on tärkeää säätää väärin tietojen antamisesta rangaistus. Rahoituslakiin ehdotetaan siksi lisättäväksi rangaistussäännös. Työnantajalle ja tämän edustajalle säädettäisiin rangaistusuhka tahallisuudesta tai huolimattomuudesta johtuvasta rahoituslain mukaisen tietojenanto velvollisuuden rikkomisesta.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Työttömyysvakuutusrahastoon ehdotetaan perustettavaksi työttömyysvakuutusrekisteri. Tiedot työttömyysvakuutusrekisteriin luovutetaan avaamalla tekninen yhteys vakuutuslaitoksista työttömyysvakuutusrekisteriin. Työttömyysvakuutusrekisterin perustaminen työmääränä vaatisi noin 2,5 henkilötyövuotta ja rekisterin ylläpito ja käyttö kaksi henkilötyövuotta. Työttömyysvakuutusrekisteristä arvioidaan aiheutuvan noin 220 000 euron perustamiskustannukset ja noin 30 000 euron vuotuiset ylläpitokustannukset. Edellä mainituista kustannuksista vastaisi työttömyysvakuutusrahasto.

Työttömyysvakuutusrekisterin perustaminen aiheuttaa kustannuksia myös vakuutuslaitoksille. Tiedonsiirto ja teknisen yhteyden työttömyysvakuutusrekisteriin aiheuttavat vakuutuslaitoksille perustamis- ja tiedonsiirtokustannuksia.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään varmis-

tamaan työttömyysvakuutusmaksun oikea perintä. Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon valvonnan tehostuminen lisääisi todennäköisesti työttömyysvakuutusmaksun kertymää.

3.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetuilla säännöksillä saatettaisiin rahoituslain tietosuojaa koskeva erityislainsäädäntö vastaamaan perustuslain, henkilötietolain ja julkisuuslain vaatimuksia. Ehdotuksessa on otettu huomioon rahoituslain toimeenpanoon liittyvät erityispiirteet ja tiedon-saantitarpeet. Esitetyt tarkemmat ja yksityiskohtaisemmat säännökset salassa pidettävien tietojen luovutusperusteista ja luovutuksen kohteena olevista tiedoista helpottavat tietoturvasäännösten soveltamista käytännön toiminnan tasolla. Ne selkeyttävät myös henkilötietolain ja julkisuuslain periaatteiden soveltamista rahoituslain toimeenpanossa. Ehdotetut säännökset antavat myös työttömyysvakuutusmaksuvelvollisille nykyistä selkeämmän käsityksen siitä, minkälaisia heitä koskevien tietojen käsittelyä rahoituslain toimeenpano edellyttää.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä työttömyysvakuutusrahaston ja vakuutuslaitosten edustajien kanssa. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä, valtiovarainministeriötä, Vakuutusvalvontavirastoa, Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa, Valtiokonttoria, Eläketurvakeskusta ja keskeisiä työmarkkinajärjestöjä.

Henkilötietolain 41 §:n mukaan asianomaisen viranomaisen on varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi valmisteltaessa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia uudistuksia, jotka koskevat henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamista henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojavaltuutettu on antanut esityksen johdosta lausuntonsa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

19 a §. *Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun peruste.* Palkkaturvasaatava maksetaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla vähennettynä. Palkkaturvaviranomainen ei tilitä vähennettyjä maksuja eteenpäin, vaan vakuutuslaitokset perivät maksut työnantajalta tai konkurssipesältä. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena on sama palkka, joka on palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena myös silloin kun maksaja on palkkaturvalaissa tarkoitettu viranomainen. Työnantajan palkkasummaan luetaan siis kaikissa tapauksissa myös sijaismaksajan maksamat palkat.

7 luku. Maksu- ja perintämenettely

21 §. *Maksujen perintä ja tilitys.* Pykälässä säädetään työttömyysvakuutusmaksujen perintä- ja tilitysmenettelystä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyistä voimassa olevaa momenttia vastaavasti, että vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutukselta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Lopullinen vakuutusmaksu määrättäisiin edelleen kalenterivuositain. Momenttia muutettaisiin niin, että tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen vakuutuskauden päättyessä kesken kalenterivuoden, vakuutuslaitos määrää vakuutusmaksun kuluneelta kalenterivuoden ajalta. Vakuutuksen vakuutuskausi voi päättyä kesken kalenterivuoden, jos vakuutus lakkaa tai vakuutus siirtyy toiseen vakuutuslaitokseen. Esityksessä ehdotetusta 22 c §:n 2 momentista seuraisi, että vakuutuslaitos tai Valtiokonttori ilmoittaisi uudelle vakuutuslaitokselle tiedot työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevista palkkasummista. Uusi vakuutuslaitos määräisi kalenterivuoden lopullisen maksun ottaen huomioon edelliseltä vakuutuslaitokselta saamansa palkkasummatiedot.

Momentissa säädettäisiin myös vakuutuslaitoksen velvollisuudesta pyytää ilmoitus

työttömyysvakuutusrahastolta maksujen tasosta. Vakuutuslaitoksella olisi velvollisuus pyytää ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos työnantaja on tehnyt ehdotetun 22 d §:n 2 momentin mukaisen ilmoituksen. Vakuutuslaitoksella olisi siten velvollisuus pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitusta jos työnantaja on ilmoittanut jakaneensa tapaturmavakuutuksensa eri vakuutuslaitoksiin ja työnantajan yhteenlaskettu palkkasumma ylittää säädetyn rajan. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaisi tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot niille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmalain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitokset saisivat näin tietoonsa työnantajan työttömyysvakuutusmaksun prosentuaalisen suuruuden, jonka perusteella ne määräsivät maksun rahamääräisen suuruuden.

Vakuutuslaitos voisi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitusta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi oikein. Vakuutuslaitoksen olisi tarkoituksenmukaista pyytää ilmoitus silloin kun havaitaan maksua perityn virheellisesti siitä syystä, että työnantaja on antanut virheellisiä tietoja tai työnantaja on laiminlyönyt vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisten tietojen antamisen. Ilmoitusta ei olisi tarpeellista pyytää, jos vakuutuslaitos voi päätellä käytettävissä olevien tietojen perusteella, että se perii työnantajan työttömyysvakuutusmaksun oikein.

Työttömyysvakuutusrahasto selvittäisi ehdotetusta työttömyysvakuutusrekisteristä saatavien tietojen perusteella maksujen määrät ja ilmoittaisi maksun tason pyynnön tehneelle vakuutuslaitokselle ja tarvittaessa muille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan vakuutukset ovat. Työttömyysvakuutusrahaston ilmoittaessa työnantajan työttömyysvakuutusmaksun vakuutuslaitokselle periaatteena olisi se, että se vakuutuslaitos, jonka vakuutuksen palkkasumma jää alle 840 940 euron rajan tai on pienin, perisi pienemmän työnantajan työttömyysvakuutusmaksun osuuden ja muut vakuutuslaitokset suurempaa ellei olisi eri-

tyistä syytä toimia toisin. Vakuutuslaitokset toimeenpanisivat työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perinnän ilmoituksen perusteella ja työnantajalla olisi mahdollisuus välittää maksuunpanosta rahoituslaissa säädetyllä tavalla.

22 a §. *Ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastaa toimintaa.* Pykälä on uusi. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saada tietoja työttömyysvakuutusrahastolta, työttömyysvakuutusrahaston tietojenantovelvollisuudesta ja tarkastusoikeudesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saada maksutta työttömyysvakuutusrahastolta rahoituslaissa säädettyä valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Tiedot olisi myös niitä pyydettyä yksilöitävä, jotta ei kerättäisi tarpeetonta tietoa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta muullakin tavoin tarkastaa rahaston toimintaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saada rahastolta 8 a luvussa tarkoitetun omavastuumaksun toimeenpanon valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetut tiedot siten, että niistä käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Työttömyysvakuutusrahasto aloittaa 1 päivänä tammikuuta 2009 lukien työnantajan omavastuumaksun toimeenpanon. Vakuutusvalvontaviraston tulee muun muassa valvoa, että työttömyysvakuutusrahaston hallinnolliset menettelytavat vastaavat laissa edellytettyä. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi yksittäisten kansalaisten tai työnantajien tekemien kantelujen tai muiden yhteydenottojen perusteella. Jotta Vakuutusvalvontavirasto voisi tutkia, onko rahaston menettely täyttänyt laissa säädetyt edellytykset, se tarvitsee tässä toiminnassaan myös henkilötason tietoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työttömyysvakuutusrahaston velvollisuudesta oma-aloitteisesti toimittaa määräajassa sosiaali- ja terveysministeriölle tietyt laissa säädettyä valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Työttömyysvakuutusrahaston olisi toimitettava vuosittain kahden kuukauden kuluessa

tilinpäätöksen vahvistamisesta sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Työttömyysvakuutusrahaston olisi lisäksi annettava samassa määräajassa selvitys työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvonnasta, valvonnassa esiin tulleista seikoista ja toimenpiteistä, joihin havaintojen johdosta on ryhdytty.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusrahaston velvollisuudesta toimittaa talouden valvontaa varten Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöksensä ja tilintarkastajan lausunto tilivuotta seuraavan kesäkuun loppuun mennessä.

22 b §. *Työttömyysvakuutusrahaston oikeus tietojen saamiseen.* Pykälä on uusi. Se sisältää yleiset säännökset työttömyysvakuutusrahaston oikeudesta saada ja käyttää tarvitsemaan tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä.

Työttömyysvakuutusrahasto tarvitsee rahoituslain mukaisten tehtäviensä hoitamista varten tietoja työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpaneilta vakuutuslaitoksilta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta. Siksi on välttämätöntä, että työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada tarvitsemansa salassa pidettäväksi säädetyt tiedot. Pykälässä määriteltäisiin tehtävät, joita varten tiedot voidaan saada sekä tahot, joilta tietoja voidaan saada samoin kuin tietojensaantioikeuden käsittämät tiedot. Koska työttömyysvakuutusrahaston tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemia tietoja ei ole mahdollista luetella tyhjentävästi, momentissa todettaisiin, että työttömyysvakuutusrahastolla olisi vielä oikeus saada tietoja myös muista mainittujen tehtävien hoitamista varten välttämättömistä seikoista.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa mainittua henkilötunnusta tarvitaan henkilötyönantajan yksilöimiseksi. Pykälän 1 momentin 2, 3 ja 5 kohdissa todetaan tiedot, joita työttömyysvakuutusrahasto tarvitsee kuukausittain. Näitä tietoja ovat tiedot työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta, perityistä työttömyysvakuutusmaksuista, 13 ja 16 §:ssä tarkoitetun osaomistajan palkkasummasta ja työnantajille maksetuista työttömyysvakuutusmaksun palautuk-

sista ja vakuutuslaitoksen sekä Valtiokonttorin työttömyysvakuutusrahastolta perimistä perimiskorvauksista. Kohdassa 6 mainittuja työttömyysvakuutusmaksun perintämenettelyyn liittyviä seikkoja ovat muun muassa erääntyneiden maksujen perintätilannetta koskevat tiedot ja tiedot vakuutusten siirroista tapaturmavakuutusyhtiöstä toiseen sekä siirtojen määrä.

Pykälän 2 momentin mukaan työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada eläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon sovelletaan julkisuuslakia, työnantajakohtaisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvontaa varten. Työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus saada tämän momentin mukaan kyseisiltä tahoilta ainoastaan valvonnassa välttämättömiä tietoja. Keskeisin työttömyysvakuutusrahaston tarvitsema tieto on työnantajan maksama palkkasumma. Eläkelaitoksilla ja Eläketurvakeskuksella sekä veroviranomaisilla on tietoja työnantajien ilmoittamista palkoista. Koska työttömyysvakuutusmaksun perinnän yhteydessä vakuutuslaitosten työttömyysvakuutusrahastolle ilmoittamat palkkasummatiedot perustuvat työnantajien ilmoituksiin, työttömyysvakuutusrahastolla on valvonnan toteuttamiseksi oltava mahdollisuus saada vertailutietoja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden tarkistamiseksi. Vertailujen perusteella voidaan puuttua mahdollisiin väärinkäytöksiin. Lisäksi vertailut ovat avuksi perinnän peruskontrollien ja tarkkailutavoitteiden asettamisessa. Valvonnan sisältö huomioon ottaen tietoja ei tarvita henkilötasolla. Tiedot olisi myös niitä pyydettyä yksilöitävä, jotta ei kerättäisi tarpeetonta tietoa.

Momentissa selvennettäisiin vielä työttömyysvakuutusrahaston tietojensaantioikeutta veroviranomaisten osalta. Mahdollista laiminlyöntitapauksissa on, että työnantajat ovat hoitaneet verotukseen liittyvät velvollisuutensa, mutta eivät työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuttaan. Sen vuoksi momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan työttömyysvakuutusrahastolla olisi lisäksi

oikeus saada veroviranomaiselta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksaneiden työntajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai henkilötunnukset, yhteystiedot ja vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus saada tiedot joukkotietona tilanteessa, jossa valvonta ei olisi vielä vireilläkään. Tällainen tietojensaantioikeus on välttämätön tehokkaan valvonnan aikaansaamiseksi, koska millään muulla tavoin ei ole saatavissa tietoa niistä työnantajista, jotka ovat maksaneet palkkoja, mutta laiminlyöneet työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuutensa. Yksittäisiä työnantajia koskevia valvontakäsittelyjä voi tulla vireille vasta, kun on verrattu työnantajien veroviranomaisille ilmoittamia palkanmaksu- ja työnantajasuoritustietoja vakuutuslaitoksille ilmoitettuihin tietoihin. Näin saadaan lisäksi tehokkaalla ja kustannuksia säästävällä tavalla selville laiminlyönnit varsinaista valvontakäsittelyä varten. Momentissa säädettäisiin oikeudesta yhdistää ja käsitellä 2 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja ja tietoja, yhdistettyjen tietojen säilytysajasta ja kiellosta luovuttaa yhdistettyjä edelleen.

Pykälän 4 momentin mukaan työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus saada maksutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos tiedot kuitenkin tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuisi tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, nämä kustannukset olisi kuitenkin korvattava. Maksuttomuus koskisi tavanomaista, kohtuudella edellytettävää tietojen luovutustapaa. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi työnantajakohtaisia palkkasummatietojen lähettämistä paperilla. Jos 1 ja 2 momenteissa tarkoitettut tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset olisi kuitenkin korvattava. Vakuutuslaitosten tiedot toimitettaisiin käytännössä massaluovutuksena sähköisessä muodossa ehdotettuun työttömyysvakuutusrekisteriin. Tätä tietojen toimittamistapaa voidaan lähtökohtaisesti pitää olennaisia lisäkustannuksia aiheuttavana.

22 c §. *Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen.* Pykälä on uusi. Ehdotettu pykälä sisältää yleiset säännökset vakuutuslaitoksen, Valtiokonttorin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton sekä rahoituslain mukaisen muutoksenhakuelimen oikeudesta saada ja luovuttaa tarvitsemiaan tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja rahoituslain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta eläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan, työnantajakohteisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi ja perimiseksi. Ehdotetun 22 d §:n mukaan työnantajalla olisi velvollisuus antaa työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi ja perimiseksi tarpeelliset tiedot. Tähän tietojenantovelvollisuuteen liittyen vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja rahoituslain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi mahdollisuus tarkastaa tietojen paikkansapitävyys. Niillä olisi lisäksi erityisesti maksujen läminlyöntitilanteessa mahdollisuus hankkia omatoimisesti maksujen määrittämiseksi tarvittavia tietoja, jos tietoja ei saada työnantajalta.

Pykälän 2 momentin mukaan vakuutuslaitoksen ja Valtiokonttorin olisi annettava ilman eri pyyntöä tapaturmavakuutuksen siirtymässä kesken kalenterivuoden toiseen vakuutuslaitokseen tälle vakuutuslaitokselle maksettua salassapitosäännösten ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaista perintätehtävää ja maksujen määrittämistä varten välttämättömät tiedot. Näitä tietoja olisivat työnantajan ja palkansaajan sekä osaomistajan työnantajakohteiset palkkasummat ajalta, jonka vakuutus on ollut voimassa tietojenantovelvollisessa vakuutuslaitoksessa tai Valtiokonttorissa. Vakuutuslaitos, johon vakuutus on siirtynyt,

ottaa palkkasummatiedot huomioon määrätessään työttömyysvakuutusmaksut kalenterivuoden jäljellä olevalta ajalta.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutuslaitos ja Valtiokonttori eivät saisi käyttää muussa toiminnassaan hyväkseen tämän lain toimeenpanoon perustuvia, salassapitosäännösten tai muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten alaisia tietoja, jollei siitä lailla erikseen säädetä. Tällaisia tietoja ei saa antaa myöskään vakuutuslaitoksen yhtiökokoukselle, edustajistolle eikä osakkaalle.

Työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpanevat vakuutuslaitokset ja Valtiokonttori harjoittavat perinnän lisäksi muutaakin toimintaa. Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon liittyviä salassa pidettäviä tietoja ei ole tarpeen luovuttaa vakuutuslaitosten ja Valtiokonttorin muuta toimintaa varten, koska niillä ei ole vaikutusta harjoitetussa muussa toiminnassa. Pykälän 3 momentin säännöksillä kielletään työttömyysvakuutusmaksuja perivää vakuutuslaitosta ja Valtiokonttoria käyttämästä hyväksi muussa toiminnassaan tämän lain toimeenpanoon perustuvia, salassapitosäännösten tai muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten alaisia tietoja, jollei siitä lailla erikseen säädetä tai käyttöön saadaan suostumus.

Pykälän 4 momentin mukaan vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja rahoituslain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada maksutta 1 momentissa tarkoitettuja tietoja. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, ne on kuitenkin korvattava. Maksuttomuus koskee tavanomaista, kohtuudella edellytettävää tietojen luovuttamistapaa. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi työnantajakohteista palkkasummatietojen lähettämistä. Olennaisia lisäkustannuksia aiheuttavana voidaan pitää lähtökohteisesti esimerkiksi massaluovutuksena toteutettua palkkasummatietojen toimittamista määrättyssä muodossa niin, että siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia.

22 d §. *Työnantajan velvollisuus tietojen antamiseen.* Pykälä on uusi. Pykälässä säädetäisiin työnantajan tietojenantovelvollisuudesta tarpeellisten tietojen saamiseksi työttömyysvakuutusmaksun määrittämistä

varten.

Pykälän 1 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta toimittaa ilman eri pyyntöä vakuutuslaitokselle ja Valtiokonttorille tiedot, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksun määräämistä ja muuta perinnän hoitoa varten. Rahoituslaissa on säädetty työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuudesta ja tilanteista, joissa peritään pienempää maksua. Rahoituslaissa on lisäksi säädetty tilanteista, joissa työnantaja tai palkansaaja ei ole velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksua. Työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi tarvitaan myös esimerkiksi tieto yrityksen nimen ja yhteystietojen muutoksista. Työttömyysvakuutusmaksua määrättäessä ja perittäessä ei työntekijää yksilöidä eikä työttömyysvakuutusmaksun määrääminen muutoinkaan vaadi maksettujen palkkojen yksilöimistä työntekijäkohtaisesti. Siksi säännös ei edellytä edellä mainittujen palkka ja muiden tietojen antamista työntekijäkohtaisesti yksilöityinä. Ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutussopimusta tehtäessä ja sen jälkeen vuosittain vakuutuslaitokselle ilman erillistä pyyntöä. Työnantaja olisi lisäksi velvollinen antamaan vakuutuslaitokselle, Valtiokonttorille, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja muutoksenhakuelimelle niiden vaatimat selvitykset, jotka ovat tarpeen työttömyysvakuutusmaksua koskevan asian käsittelemiseksi. Erillisten selvitysten saaminen on välttämätöntä muun muassa työttömyysvakuutusmaksujen laiminlyöntitilanteissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa vakuutuslaitokselle siitä, että työnantajan palkkasumma ylittää rahoituslain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkasumman. Työnantajalla olisi asiaa koskeva ilmoitusvelvollisuus tehdessään tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta. Ilmoitusvelvollisuus koskisi työnantajia, jotka ovat jakaneet tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset eri vakuutuslaitosiin. Vakuutuslaitos ryhtyisi ilmoituksen saatuaan toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että työttömyysvakuutusmaksu peritään oikein.

22 e §. *Työttömyysvakuutusmaksujen pe-*

rintään liittyvä tarkastusoikeus. Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeudesta tarkastaa työnantajan antamien tietojen oikeellisuus.

Pykälän mukaan vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla olisi oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista tämän antamien tietojen oikeellisuus. Työnantajan asiakirjan käsite olisi tulkittava laajasti. Asiakirjalla tarkoitettaisiin sekä perinteisiä asiakirjoja että sähköisiä asiakirjoja ja muita apuvälineillä selville saatavissa olevia asiakirjoja. Säännös on tarpeen siksi, että työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuden perusteena olevien tietojen oikeellisuus voidaan tarvittaessa varmistaa. Momentissa säädetään lisäksi vakuutuslaitokselle, Valtiokonttorille ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle myös oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen tarkastamiseksi ja saamiseksi työnantajalta.

22 f §. *Asiakirjojen ja toiminnan julkisuus.* Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi julkisuuslain soveltamisesta työttömyysvakuutusrahastoon sekä vakuutuslaitoksiin ja Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon niiden toimeenpannessa rahoituslakia. Pykälän 1 ja 2 momenteissa selkeytetään julkisuuslain tietojen saamista ja antamista sekä salassapitoa koskevien säännösten soveltamista työttömyysvakuutusrahaston toimintaan liittyviin asiakirjoihin ja tietoihin. Pykälän 3 momentissa selkeytetään julkisuuslain ja vakuutusyhtiölain tietojen saamista ja antamista sekä salassapitoa koskevien säännösten soveltamista työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon liittyviin asiakirjoihin ja tietoihin. Pykälän 4 momentissa laajennettaisiin salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen alaa.

Pykälän 1 momentin mukaan julkisuuslakia sovellettaisiin työttömyysvakuutusrahaston rahoituslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään. Työttömyysvakuutusrahastoon sovellettaisiin julkisuuslakia silloin, kun se rahoituslakia toimeenpannessaan käyttää julkista valtaa. Työttömyysvakuutusrahaston toiminta on julkisen vallan käyttöä ainakin sen määrätessä työttömyysturvan työnantajan omavas-

tuumaksua.

Pykälän 2 momentilla selkiytettäisiin julkisuuslain soveltamista työttömyysvakuutusrahaston toimintaan liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen silloin kun asiakirjoihin tai toimintaan ei liity julkisen vallan käyttöä. Rahoituslaissa säädettyjä tai rahoituslain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuteen sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaihtolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovellettaisiin työttömyysvakuutusrahastossa julkisuuslain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä julkisuuslain 7 luvussa säädetään.

Pykälän 2 momentilla saatetaan julkisuuslain mukaiset salassapito- ja vaihtolovelvoitteet sekä hyväksikäyttökielto koskemaan yhdenmukaisuuden vuoksi myös sellaisia rahoituslakia toimeenpantaessa saatuja ja laadittuja asiakirjoja ja tietoja, jotka eivät ole julkisen vallan käytön piiriin kuuluvaa tehtävää varten laadittuja tai saatuja ja jotka eivät siksi kuulu julkisuuslain soveltamispiiriin. Määräys on tarpeen, koska näitä asiakirjoja ja tietoja eivät koske vaihtolovelvollisuuteen liittyvät säännökset. Momentin määräyksillä ulotetaan vastaavasti myös julkisuuslain mukaisen salassapitovelvoitteiden rikkomista koskevat rangaistussäännökset koskemaan momentissa säädetyn salassapito- ja vaihtolovelvollisuuden sekä hyväksikäyttökiellon rikkomista. Lisäksi myös julkisuuslain 7 luvun määräykset salassapidosta poikkeamisesta saatetaan koskemaan soveltuvin osin momentissa tarkoitettuja tietoja. Tämä merkitsee sitä, että mainittuja tietoja voidaan luovuttaa vain sen suostumuksella, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuudesta on säädetty taikka jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on tässä tai muussa laissa nimenomaisesti säädetty. Momentin määräyksillä yhdenmukaistetaan rahoituslain toimeenpanoon liittyvät salassapitovelvoitteet ja niiden rikkomista koskevat säännökset. Ehdotetulla 2 momentilla ei ole kuiten-

kaan tarkoitus muutoin laajentaa julkisuuslain soveltamista työttömyysvakuutusrahastossa.

Pykälän 3 momentin mukaan julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton rahoituslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä säädetään. Tapaturmavakuutuslain 64 h §:n mukaan julkisuuslakia sovelletaan vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään, jollei tapaturmavakuutuslaissa tai muussa laissa toisin säädetä. Tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon ei sovelleta vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ää eikä ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 79 §:n 1 ja 4—8 momenttia sekä 80 §:ää. Vakuutusyhtiölain 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:n säännökset ja niitä vastaavat ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset eivät sovellu työtaturmavakuutuksen toimeenpanoon. Siksi 64 h §:ssä säädetään, ettei vakuutusyhtiölain ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain viimeksi mainittuja säännöksiä sovellettaisi vakuutusyhtiöissä tapaturmavakuutuslakia täytäntöön pantaessa. Siltä osin kuin kysymys on julkisen vallan käytöstä, tapaturmavakuutuslain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tietojen julkisuus määräytyy vakuutuslaitoksessa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa momentin mukaan julkisuuslain säännösten mukaan, jollei tapaturmavakuutuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpano on lakiin perustuva julkinen tehtävä. Toimeenpano tapahtuu yksityisissä vakuutusyhtiöissä, Valtiokonttorissa ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa. Työttömyysvakuutusmaksu peritään tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä lisämaksuna. Työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpanevat vakuutuslaitokset harjoittavat tämän ohella myös muuta lakisääteistä vakuutusta, kuten tapaturmavakuutusta, liikennevakuutusta sekä yksityistä vahinkovakuutusta. Koska työttömyysvakuutusmaksun perintä tapahtuu tapaturmavakuutuksen yhteydessä, on tarkoi-

tuksenmukaista säätää julkisuuslain soveltamisesta vakuutuslaitoksissa mahdollisimman yhdenmukaisesti tapaturmavakuutuslain kanssa. Näihin vakuutuslaitoksiin sovelletaisiin julkisuuslakia sen 4 §:n 2 momentin mukaan silloin, kun ne rahoituslakia toimeenpannessaan käyttävät julkista valtaa. Rahoituslain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä julkisen vallan käytön piiriin kuuluvat vakuutusmaksujen määräämiseen ja perimiseen liittyvät tehtävät. Julkisen vallan käyttöön eivät kuulu esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpanevan vakuutusyhtiön yhtiöoikeudelliseen päätöksentekoon ja hallintoon liittyvät tehtävät. Niistä säädetään vakuutusyhtiölaissa.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto hoitaa muun toimintansa ohella myös työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoa tietyissä tilanteissa. Siksi on perusteltua, että myös Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kohdalla työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen julkisuus määräytyisi samoin perustein kuin vakuutuslaitoksissa. Julkisuuslakia sovelletaisiin Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon näin ollen vain siltä osin kuin se käyttää työttömyysvakuutusmaksun perintää toimeenpannessaan julkista valtaa.

Työttömyysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanoon osallistuvat myös Valtiokonttori ja rahoituslaissa säädetyt muutoksenhakuelimet. Niiden toimintaan sovelletaan julkisuuslakia sen 4 §:n 1 momentin perusteella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin osin laajemmasta asiakirjan salassapidosta kuin julkisuuslaissa. Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä olisivat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa. Julkisuuslaissa säädetään salassa pidettäväksi yksityisen liike- ja ammattisalaisuuden sisältävät asiakirjat. Niiden lisäksi salassa pidettäväksi säädetään sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityistä elinkeinotoiminta koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyys suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien

valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista. Julkisuuslain perustelujen mukaan liike- ja ammattisalaisuuden käsite on varsin suppea. Muut kuin sellaisiksi katsottavat, yksityistä elinkeinotoiminta koskevat, työttömyysvakuutusrahaston, vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton julkisen vallan käyttöön liittyvät tiedot olisivat siten lähtökohteisesti julkisia, jos tietojen luovuttaminen niistä ei aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle konkreettista taloudellista vahinkoa.

Rahoituslain toimeenpanon yhteydessä saatujen, työnantajan taloudellista asemaa kuvaavien tietojen kohdalla ei ole kuitenkaan yleistä julkisuustarvetta. Työnantajan taloudelliseen asemaa kuvaavia tietoja tarvitaan perusteena työttömyysvakuutusmaksua tai työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksua määrättäessä. Siksi julkisuuslain mukaista salassapitovelvollisuutta laajennettaisiin pykälän 4 momentissa. Työnantajan taloudellista asemaa koskevalla tiedolla tarkoitetaan esimerkiksi tietoa työttömyysvakuutusmaksun perusteena käytetystä, työntekijöille maksetusta palkkasummasta. Ehdotettua poikkeusta lukuun ottamatta rahoituslain toimeenpanossa salassa pidettävät asiakirjat ja tiedot määräytyvät julkisuuslain 24 §:n mukaan.

22 g §. Tekninen käyttöyhteys. Pykälä on uusi. Siinä säädetään tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla. Pykälässä laajennettaisiin julkisuuslain 29 §:n 3 momentin mukaista oikeutta tietojen toimittamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Työttömyysvakuutusrahasto käyttää vakuutuslaitoksilta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta sekä 22 b §:n 2 momentin mukaisilta tietojenantovelvollisilta saamia tietoja muun muassa työttömyysvakuutusmaksujen perinnän toimeenpanoa valvoessaan ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksua määrätessään. Tietojen runsaslukisuus edellyttää, että tiedot, jotka työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus lain perusteella saada, voivat liikkua mahdollisimman nopeasti ja joustavasti ilman asianomaisen suostumusta silloinkin, kun tiedot ovat salassa pidettäviä. Työttömyysvakuutusrahaston tehtävät huomioon ottaen oikeutta

tietojen toimittamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla ei ole perusteltua rajoittaa vain päätöksentekoa varten tarvittaviin tietoihin niin kuin julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädetään edellytyksistä, joilla vakuutuslaitos, Valtiokonttori ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sekä 22 b §:n 2 momentissa mainitut voivat avata teknisen käyttöyhteyden. Momentin 1 kohdan mukaan vakuutuslaitos, Valtiokonttori ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sekä 22 b §:n 2 momentissa mainitut voivat antaa teknisen käyttöyhteyden avulla työttömyysvakuutusrahastolle henkilörekisterinsä sellaisia tietoja, jotka työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada rahoituslain nojalla.

Pykälän 2 momentissa säädetään oikeudesta antaa teknisen käyttöyhteyden avulla salassa pidettäviä tietoja myös ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapidosta on säädetty.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Teknisen käyttöyhteyden saajan on julkisuuslain 13 §:n 2 momentin ja hyvää tiedonhallintatapaa koskevan 18 §:n perusteella annettava ennen käyttöyhteyden avaamista sen avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Henkilötietolain 32 §:n perusteella rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tiedoihin tai muulta laittomalta käsittelyltä myös silloin, kun kysymys on teknisestä käyttöyhteydestä. Toimenpiteiden toteuttamisessa on otettava huomioon muun muassa käytettävissä olevat tekniset mahdollisuudet, toimenpiteiden aiheuttamat kustannukset, käsiteltävien tietojen laatu, määrä ja ikä sekä käyttöyhteyden merkitys yksityisyyden suojan kannalta. Teknisen käyttöyhteyden avaajan on myös omalta osaltaan varmistettava tietojen suojaus. Teknisen käyttöyhteyden avaamisesta sovittaessa olisi määriteltävä käyttöyhteyden voimassaoloaika, henkilöt, jotka saavat yhteyttä käyttää, vastuukysymykset ja muut käyttöedellytykset. Tämän lisäksi sopimuksessa tulisi määritellä, miten tietojen suoja-

minen ja salassapito toteutetaan, miten seuranta järjestetään sekä väärinkäytösten seuraamukset.

25 §. Muutoksenhaku. Tapaturmavakuutuslain 53 a §:ää on muutettu vuoden 2006 alusta voimaan tulleella lailla tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (681/2005). Sen johdosta rahoituslain säädösviitasta tapaturmavakuutuslain 53 a §:ään ehdotetaan tarkistettavaksi voimassa olevaa lakia vastaavaksi.

26 a §. Työttömyysvakuutusrekisteri. Pykälä on uusi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusrekisteristä, joka olisi henkilötietolaissa tarkoitettu henkilörekisteri.

Pykälän 1 momentin mukaan työttömyysvakuutusrekisteri on työttömyysvakuutusmaksuja ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeva henkilörekisteri. Työttömyysvakuutusrekisteri jakaantuisi työttömyysvakuutusmaksua ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeviin osarekistereihin. Työttömyysvakuutusrahasto toimisi henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään työttömyysvakuutusrekisterin käyttötarkoituksista. Työttömyysvakuutusrekisterin osarekistereihin kerättyjä ja talletettuja tietoja saa käyttää työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvontaan, ohjaukseen ja kehittämiseen, työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseen ja ilmoittamiseen, työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevan palkkasumman määrittämiseen, tilastointiin, työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumiseen ja selvittämiseen, työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun määrittämiseen sekä lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.

Pykälän 4 momentissa on luettelo niistä välttämättömistä tiedoista, jotka rekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvomiseksi, ohjaamiseksi, kehittämiseksi ja työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseksi ja ilmoittamiseksi. Momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tarpeellisia tietoja ovat muun muassa työnantajan nimi, yhteystiedot, toimiala ja mahdolliset yhtiömuodon muutokset.

Pykälän 5 momentissa ovat säännökset niistä tiedoista, jotka rekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työnantajan työttömyysturvan

omavastuumaksun perimiseksi ja määräämiseksi. Momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja ovat muun muassa työnantajan nimi ja yhteystiedot.

Pykälän 6 momentissa todettaisiin selvyden vuoksi, että henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakiä jollei rahoituslaissa toisin säädetä. Siinä säädettäisiin myös tietojen säilytysajasta työttömyysvakuutusrekisterissä. Tiedot olisi säilytettävä 20 vuoden ajan siitä, kun ne on merkitty rekisteriin. Ehdotettu säilytysaika perustuu siihen, kuinka pitkään tietoja voidaan arvioida tarvittavan 2 ja 3 momentissa säädettyihin käyttötarkoituksiin.

26 b §. Rangaistussäännös. Pykälä on uusi. Pykälässä säädetään tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta seuraavasta rangaistuksesta.

Pykälän 1 momentti sisältää rahoituslakiin perustuvan tietojenantovelvollisuuden rikkomista koskevan rangaistussäännöksen. Työnantajan tietojenantovelvollisuutta koskeva yleissäännös sisältyy ehdotettavaan 22 d §:ään. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi rangaistus työnantajalle tai tämän edustajalle tahallisesta tai huolimattomuudesta johtuvasta rahoituslain 22 d §:ään perustuvan tietojenantovelvollisuuden laiminlyönnistä. Sama koskee tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvan tiedon antamista tahallaan tai huolimattomuudesta johtuen virheellisenä. Rangaistukseksi rahoituslain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta säädetään sakkorangaistus, jollei teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen taikka teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Tahallinen virheellisen tiedon antaminen tai tahallinen tietojenantovelvollisuuden laiminlyönti hyötymistarkoituksessa saattaa tulla rangaistavaksi myös rikoslain 36 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuna petosrikoksena. Rangaistussäännös ei koske työntekijää.

Rangaistussäännöksen tarkoituksena on varmistaa, että vakuutuslaitokset saavat työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi tarvittavat tiedot ja että tiedot ovat oikein ja ettei työttömyysvakuutusmaksun keinotekoinen

alentaminen ilmoittamalla liian pieni palkkasumma tai ylemmän maksun maksamisen välttäminen jakamalla vakuutukset eri vakuutuslaitoksiin olisi mahdollista. Säännöksen merkityksen ja toimivuuden varmistamiseksi ja koska tahallisuus saattaisi olla hankalaa näyttää toteen, on tarkoituksenmukaista säätää tahallisuuden lisäksi myös huolimattomuudesta johtuva laiminlyönti rangaistavaksi. Tietojenantovelvollisuuden rikkominen voi koskea sekä työnantajan antamia ennakkotietoja.

Ehdotettavan 22 d §:n mukaan työnantajan tulisi antaa vakuutuslaitokselle tiedot vakuutus sopimusta tehtäessä vuosittain ilman erityistä pyyntöä. Jos työnantaja tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlöisi tietojenantovelvollisuutensa, se olisi rangaistavaa, jollei tekoa ole pidettävä kokonaisuudessaan vähäisenä. Jos työnantaja olisi laiminlyönyt tietojen antamisen, mutta antaisi ne viipymättä vakuutuslaitoksen niitä pyydettyä, laiminlyönti jäisi rangaistavuuden ulkopuolelle. Myöskään esimerkiksi pelkkä muuttuneiden yhteystietojen ilmoittamatta jättäminen ei vähäisyydestään johtuen vielä aiheuttaisi rikosoikeudellista vastuuta.

Pykälän 2 momentissa määritellään, mitä pykälän 1 momenttia sovellettaessa tarkoitetaan työnantajalla ja tämän edustajalla. Työnantajalla tarkoitettaisiin sitä, joka työsuhteessa taikka virka- tai siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelusuhteessa teettää työtä sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa. Työnantajan edustajalla tarkoitettaisiin työnantajana olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä. Momentti vastaa sisällöltään työrikoksia koskevan rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään vastuun kohdentumisesta, kun kysymys on työnantajan tai tämän edustajan menettelystä. Momentti vastaa rikoslain 47 luvun 7 §:ää. Pykälässä rangaistavaksi säädetty rikos on virallisen syytteen alainen. Vakuutuslaitoksen tai Valtiokonttorin harkintaan jää kuitenkin se, milloin asiasta tehdään ilmoitus poliisille.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2006. Lain 19 a §:n 1 momenttia ja 25 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2006.

Ennen lain voimaan tuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Tämän lain säännöksiä oikeudesta saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan myös tietoihin, jotka ovat ajalta ennen tämän lain voimaantuloa.

3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 10 §:ssä säädetään yksityiselämän suojasta. Sen 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arvioidessaan kyseisen säännöksen merkitystä korostanut lain yksityiskohtaisten säännösten täsmällisyyden tärkeyttä. Lisäksi uuden henkilörekisterin perustamisen tulisi olla tärkeän yhteiskunnallisen tarpeen sanelema. Esityksessä ehdotetaan, että rahoituslakiin lisätään uusi 26 a §, jossa säädettäisiin työttömyysvakuutusrahastoon perustettavasta työttömyysvakuutusrekisteristä. Ehdotetun pykälän mukaan rekisterin käyttötarkoitus on sidottu työttömyysvakuutusrahastolle laissa säädettyjen työttö-

myysvakuutusmaksun perinnän toimeenpanon valvontaan, ohjaamiseen, kehittämiseen ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ilmoittamiseen sekä työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksun perimiseen ja määräämiseen liittyvien tehtävien hoitamiseen. Ehdotetussa pykälässä on lisäksi täsmällisesti määritelty rekisterin tietosisältö ja tietojen säilytysaika sekä säädetty siitä, että rekisteröidyn tarkastusoikeuden sekä tietojen luovuttamisen ja muun käsittelyn osalta noudatettaisiin henkilötietolain säännöksiä. Henkilötietojen suoja on siten lailla turvattu perustuslain edellyttämällä tavalla. Ehdotetuissa tietojen saantia, luovuttamista ja salassapitoa koskevissa säännöksissä on otettu huomioon, mitä yksityiselämän suojasta on säädetty perustuslain 10 §:ssä. Yksityiselämän suojaan puuttumisen sallivuutta on arvioitu perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa. Erityisesti on otettu huomioon lailla säätämisen vaatimus. Ehdotetussa laissa on otettu huomioon myös perustuslain 80 §. Esityksessä on otettu huomioon tietosuojavaltuutetun tietosuojaan liittyvät kannanotot. Esitys ei muutoinkaan sisällä sellaisia muutoksia, joilla puututtaisiin yksilön perustuslain mukaisiin oikeuksiin. Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voitaneen siten käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998) 19 a §:n 1 momentti, 21 §:n 2 momentti ja 25 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 19 a §:n 1 momentti laissa 1181/2005 ja *lisätään* lakiin uusi 22 a – 22 g § , 26 a § ja 26 b § seuraavasti:

19 a §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun peruste

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena on se yhteenlaskettu palkkasumma, joka muodostuu työnantajan ja sijaismaksajan maksamista, 19 §:ssä tarkoitetuista palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevista tuloeristä, ellei 12 §:stä muuta johdu.

7 luku

Maksu- ja perintämenettely

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutukselta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Lopullinen vakuutusmaksu määrätään kalenterivuosittain. Vakuutuslaitos määrää vakuutusmaksun kuluneen kalenterivuoden ajalta,

jos tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus päättyy kesken kalenterivuoden. Jos työnantaja on tehnyt 22 d §:n 2 momentin mukaisen ilmoituksen, vakuutuslaitoksen on pyydettävä työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaa tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot pyynnön esittäneelle vakuutuslaitokselle ja tarvittaessa muille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitos voi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoituksen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi lain mukaisesti.

22 a §

Ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastaa toimintaa

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta työt-

työmyysvakuutusrahastolta 11 §:ssä säädettyä valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus muullakin tavoin tarkastaa rahaston toimintaa.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus saada 8 a luvussa tarkoitetun omavastuumaksun toimeenpanon valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetut tiedot siten, että niistä käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot.

Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava lisäksi edellä mainitussa määräajassa selvitys työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvonnasta, valvonnassa esiin tulleista seikoista ja toimenpiteistä, joihin havaintojen johdosta on ryhdytty.

Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöksensä ja tilintarkastajan lausunto tilivuotta seuraavan kesäkuun loppuun mennessä.

22 b §

Työttömyysvakuutusrahaston oikeus tietojen saamiseen

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada vakuutuslaitokselta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta työttömyysvakuutusmaksujen perinnän ohjaamista, kehittämistä ja valvontaa varten välttämättömät tiedot:

1) työnantajan yksilöimiseksi kuten työnantajan y-tunnus, henkilötunnus tai muu vastaava tunnus;

2) työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohteisesta palkkasummasta;

3) perityistä työttömyysvakuutusmaksuista, työnantajille maksetuista työttömyysvakuutusmaksun palautuksista ja työttömyysvakuutusrahastolta perityistä perimiskorvauksista ja muista tilittämiseen sekä perintään liittyvistä seikoista;

4) työnantajista, jotka ovat ilmoittaneet palkkasumman ylittävän 18 §:n 1 momentissa säädetyn palkkasumman;

5) 13 ja 16 §:ssä tarkoitetun osaomistajan palkkasummasta;

6) työttömyysvakuutusmaksun perintämenettelyyn liittyvistä seikoista;

7) muista mainittujen tehtävien hoitamista varten välttämättömistä seikoista.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada eläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, työnantajakohteisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä 10 §:n 1 momentissa säädetyn työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvontaa varten. Työttömyysvakuutusrahastolla on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksaneiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai henkilötunnukset, yhteystiedot, vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitetut tiedot, vaikka se ei olisi joukkotietopyynnössään yksilöinyt valvottavia työnantajia tai vaikka valvonta ei olisi vielä vireillä. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää ja käsitellä 2 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja ja tietoja 10 §:n 1 momentissa ja 8 a luvussa säädettyjä tehtäviään varten. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää siihen asti, kunnes työttömyysvakuutusrahaston edellä mainitut tehtävät on suoritettu. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada maksutta 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, ne on kuitenkin korvattava.

22 c §

Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lakisäateistä vakuutusta toimeenpanevalta eläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan, työnantajakohtaisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksua koskevan asian käsittelemiseksi sekä työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi ja perimiseksi.

Vakuutuslaitoksen ja Valtiokonttorin on annettava tapaturmavakuutuksen siirtyessä kesken kalenterivuoden toiseen vakuutuslaitokseen tälle vakuutuslaitokselle maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaista perintätehtävää ja maksujen määräämistä varten välttämättömät tiedot työnantajan ja palkansaajan sekä osaomistajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta.

Vakuutuslaitos ja Valtiokonttori eivät saa käyttää muussa toiminnassaan hyväkseen tämän lain toimeenpanoon perustuvia, salassapitosäännösten tai muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten alaisia tietoja, jollei siitä lailla erikseen säädetä. Tällaisia tietoja ei saa antaa myöskään vakuutuslaitoksen yhtiökokoukselle, edustajistolle eikä osakkaalle.

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, ne on kuitenkin korvattava.

22 d §

Työnantajan velvollisuus tietojen antamiseen

Työnantaja on velvollinen antamaan tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta tehtäessä sekä sen jälkeen vuosittain vakuutuslaitokselle ja Valtiokonttorille työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi ja perimiseksi tarvittavat tiedot maksamistaan palkoista sekä muut tarvittavat tiedot. Tietoja ei tarvitse antaa työntekijäkohtaisesti yksilöitynä. Työnantaja on lisäksi velvollinen antamaan vakuutuslaitokselle, Valtiokonttorille, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle niiden vaatimat selvitykset, jotka ovat tarpeen työttömyysvakuutusmaksua koskevan asian käsittelemiseksi.

Työnantajan on ilmoitettava vakuutuslaitokselle tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta tehtäessä vakuutusten jakamisesta eri vakuutuslaitoksiin, jos työnantajan maksuma palkkasumma ylittää 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkasumman.

22 e §

*Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liit-
tyvä tarkastusoikeus*

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista työnantajan 22 d §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus. Niillä on oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua edellä tarkoitettujen tietojen saamiseksi.

22 f §

Asiakirjojen ja toiminnan julkisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan työttömyysvakuutus-

rahaston tämän lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään.

Tässä laissa säädettyjä tai tämän lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuteen sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan työttömyysvakuutusrahastossa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamisesta vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tämän lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä säädetään.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa.

22 g §

Tekninen käyttöyhteys

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla sekä 22 b §:n 2 momentissa mainituilla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus antaa työttömyysvakuutusrahastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot, jotka sillä on tämän lain nojalla oikeus saada.

Tässä pykälässä tarkoitetun teknisen käyttöyhteyden avulla saa antaa myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka

etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 11 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

26 a §

Työttömyysvakuutusrekisteri

Työttömyysvakuutusrekisteri on työttömyysvakuutusmaksuja ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeva henkilörekisteri. Työttömyysvakuutusrekisteri jakaantuu työttömyysvakuutusmaksua ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeviin osarekistereihin. Työttömyysvakuutusrekisterin henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimii työttömyysvakuutusrahasto.

Työttömyysvakuutusmaksua koskevaan osarekisteriin kerättyjä ja talletettuja tietoja saa käyttää:

- 1) työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvontaan, ohjaukseen ja kehittämiseen;
- 2) työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseen ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ilmoittamiseen;
- 3) työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevan palkkasumman määrittämiseen;
- 4) tilastointiin;
- 5) työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumiseen ja selvittämiseen;

6) lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevaan osarekisteriin kerättyjä ja talletettuja tietoja saa käyttää:

1) työnantajan omavastuumaksun määräämiseen;

2) tilastointiin;

3) lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.

Työttömyysvakuutusmaksua koskevaan osarekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvomiseksi, ohjaamiseksi, kehittämiseksi ja työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseksi sekä työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ilmoittamiseksi välttämättömiä tietoja, joita ovat:

1) työnantajan y-tunnus, henkilötunnus tai muu vastaava tunnus;

2) vakuutus sopimusta koskevat tiedot;

3) työttömyysvakuutusmaksun perintään liittyvät tarpeelliset työnantajaa koskevat taustatiedot;

4) tiedot työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta;

5) tiedot 13 ja 16 §:ssä tarkoitettusta osamistajan palkkasummasta;

6) tiedot työttömyysvakuutusmaksukertymistä, työnantajille maksetuista työttömyysvakuutusmaksun palautuksista, perityistä perimiskorvauksista ja muista tilittämiseen sekä perintään liittyvistä seikoista;

7) tiedot 21 §:n 2 momentin mukaisista ilmoituksista vakuutuslaitoksille;

8) muut mainittujen tehtävien hoitamista varten välttämättömät tiedot.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevaan osarekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perimiseksi ja määrittämiseksi tarpeellisia tietoja, joita ovat:

1) työnantajan, valtion tiliviraston tai liikelaitoksen y-tunnus, henkilötunnus tai muu vastaava tunnus;

2) työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perintään liittyvät tarpeelliset työnantajan taustatiedot;

3) tiedot omavastuumaksun perusteena olevasta palkkasummasta;

4) työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;

5) tiedot työntekijän palvelussuhteesta;

6) tiedot työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevista seikoista ja etuusmenosta;

7) tiedot perityistä ja palautetuista työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksuista;

8) tiedot työttömyysvakuutusrahaston antamista päätöksistä ja maksujen käsittelystä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilö tietolakia. Työttömyysvakuutusrekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä 20 vuoden ajan siitä, kun ne on merkitty rekisteriin.

26 b §

Rangaistussäännös

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 22 d §:n mukaisen tietojenantovelvollisuutensa tai antaa sen piiriin kuuluvan tiedon virheellisenä, on tuomittava, jollei teko, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan

1) *työnantajalla* sitä, joka työsuhteessa taikka virka- tai siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa teettää työtä, sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa;

2) *työnantajan edustajalla* työnantajana olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä.

Tässä pykälässä rangaistavaksi säädetystä työnantajan tai tämän edustajan menettelystä tuomitaan rangaistukseen se, jonka velvollisuuksien vastainen teko tai laiminlyönti on. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon asianomaisen asema, hänen tehtäviensä ja toi-

mivaltuuksiensa laatu ja laajuus sekä muutenkin hänen osuutensa lainvastaisen tilan syntyyn ja jatkumiseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2006. Lain 19 a §:n 1 momenttia ja 25 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin

1 päivästä tammikuuta 2006.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain säännöksiä oikeudesta saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan myös tietoihin, jotka ovat ajalta ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998) 19 a §:n 1 momentti, 21 §:n 2 momentti ja 25 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 19 a §:n 1 momentti laissa 1181/2005 ja *lisätään* lakiin uusi 22 a – 22 g § , 26 a § ja 26 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

19 a §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun peruste

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena on se yhteenlaskettu palkkasumma, joka muodostuu työnantajan *taikka muun* sijaismaksajan *kuin palkkatu r- valaissa tarkoitettun palkkaturvasta huolehtivan viranomaisen* maksamista, 19 §:ssä tarkoitetuista palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevista tuloeristä, ellei 12 §:stä muuta johdu.

7 luku

Maksu- ja perintämenettely

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutukselta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen vakuutuskauden päättyttyä.

Ehdotus

19 a §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun peruste

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena on se yhteenlaskettu palkkasumma, joka muodostuu työnantajan *ja* sijaismaksajan maksamista, 19 §:ssä tarkoitetuista palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevista tuloeristä, ellei 12 §:stä muuta johdu.

7 luku

Maksu- ja perintämenettely

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutukselta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. *Lopullinen vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain. Vakuutuslaitos määrää vakuutusmaksun kuluneen kalenterivuoden ajalta, jos tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus päättyy kesken kalenterivuoden. Jos työnantaja on tehnyt 22 d §:n*

2 momentin mukaisen ilmoituksen, vakuutuslaitoksen on pyydettävä työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaa tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot pyynnön esittäneelle vakuutuslaitokselle ja tarvittaessa muille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitos voi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoituksen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi lain mukaisesti.

22 a §

Ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastaa toimintaa

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta työttömyysvakuutusrahastolta 11 §:ssä säädettyä valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus muullakin tavoin tarkastaa rahaston toimintaa.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus saada 8 a luvussa tarkoitetun omavastuumaksun toimeenpanon valvontaa varten 1 momentissa tarkoitetut tiedot siten, että niistä käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot.

Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava lisäksi edellä mainitussa määräajassa selvitys työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvonnasta, valvonnassa esiin tulleista seikoista ja toimenpiteistä, joihin havaintojen johdosta on ryhdytty.

Työttömyysvakuutusrahaston on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöksensä ja tilintarkastajan lausunto tili vuotta seuraavan kesäkuun loppuun mennessä.

22 b §

Työttömyysvakuutusrahaston oikeus tietojen saamiseen

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada vakuutuslaitokselta, Valtiokonttorilta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta työttömyysvakuutusmaksujen perinnän ohjaimista, kehittämistä ja valvontaa varten välttämättömät tiedot:

1) työnantajan yksilöimiseksi kuten työnantajan y-tunnus, henkilötunnus tai muu vastaava tunnus;

2) työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta;

3) perityistä työttömyysvakuutusmaksuista, työnantajille maksetuista työttömyysvakuutusmaksun palautuksista ja työttömyysvakuutusrahastolta perityistä perimiskorvauksista ja muista tilittämiseen sekä perintään liittyvistä seikoista;

4) työnantajista, jotka ovat ilmoittaneet palkkasummansa ylittävän 18 §:n 1 momentissa säädetyn palkkasumman;

5) 13 ja 16 §:ssä tarkoitetun osaomistajan palkkasummasta;

6) työttömyysvakuutusmaksun perintämenettelyyn liittyvistä seikoista;

7) muista mainittujen tehtävien hoitamista varten välttämättömistä seikoista.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada eläkelaitokselta, Eläketurvakeskuksetta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, työnantajakohtaisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä 10 §:n 1 momentissa säädetyn työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvontaa varten. Työttömyysvakuutusrahastolla on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten veroviranomaisilta joukkotietoina palkkaa tai muuta vastiketta työntekijöille maksa-

Ehdotus

neiden työnantajien nimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai henkilötunnukset, yhteystiedot, vuosi-ilmoitukset tai vuosi-ilmoituksia vastaavat tiedot, toimialat sekä tiedot näiden työnantajien työstä maksamista vastikkeista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettut tiedot, vaikka se ei olisi joukkotietopyynnössään yksilöinyt valvottavia työnantajia tai vaikka valvonta ei olisi vielä vireillä. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää ja käsitellä 2 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja ja tietoja 10 §:n 1 momentissa ja 8 a luvussa säädettyjä tehtäviään varten. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää siihen asti, kunnes työttömyysvakuutusrahaston edellä mainitut tehtävät on suoritettu. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada maksutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos tiedot tarvitaan määrätysä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, ne on kuitenkin korvattava.

22 c §

Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta eläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, veroviranomaisilta sekä viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan, työnantajakohtaisesti tiedot maksetuista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä työttömyysvakuutusmaksua koskevan asian käsittelemiseksi sekä työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi ja perimiseksi.

Vakuutuslaitoksen ja Valtiokonttorin on annettava tapaturmavakuutuksen siirtyessä

kesken kalenterivuoden toiseen vakuutuslaitokseen tälle vakuutuslaitokselle maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaista perintätehtävää ja maksujen määräämistä varten välttämättömät tiedot työnantajan ja palkansaajan sekä osaomistajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta.

Vakuutuslaitos ja Valtiokonttori eivät saa käyttää muussa toiminnassaan hyväkseen tämän lain toimeenpanoon perustuvia, salassapitosäännösten tai muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten alaisia tietoja, jollei siitä lailla erikseen säädetä. Tällaisia tietoja ei saa antaa myöskään vakuutuslaitoksen yhtiökokoukselle, edustajistolle eikä osakkaalle.

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, ne on kuitenkin korvattava.

22 d §

Työnantajan velvollisuus tietojen antamiseen

Työnantaja on velvollinen antamaan tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta tehtäessä sekä sen jälkeen vuosittain vakuutuslaitokselle ja Valtiokonttorille työttömyysvakuutusmaksun määräämiseksi ja perimiseksi tarvittavat tiedot maksamistaan palkoista sekä muut tarvittavat tiedot. Tietoja ei tarvitse antaa työntekijäkohtaisesti yksilöitynä. Työnantaja on lisäksi velvollinen antamaan vakuutuslaitokselle, Valtiokonttorille, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle niiden vaatimat selvitykset, jotka ovat tarpeen työttömyysvakuutusmaksua koskevan asian käsittelemiseksi.

Työnantajan on ilmoitettava vakuutuslaitokselle tapaturmavakuutuslain mukaista vakuutusta tehtäessä vakuutusten jakami-

Ehdotus

sesta eri vakuutuslaitoksiin, jos työnantajan maksama palkkasumma ylittää 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkasumman.

22 e §

Työttömyysvakuutusmaksujen perintään liittyvä tarkastusoikeus

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista työnantajan 22 d §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus. Niillä on oikeus saada poliisilta ja muilta viranomaisilta virka-apua edellä tarkoitettujen tietojen saamiseksi.

22 f §

Asiakirjojen ja toiminnan julkisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan työttömyysvakuutusrahaston tämän lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuu-teen siltä osin kuin mainitun lain 4 §:n 2 momentissa säädetään.

Tässä laissa säädettyjä tai tämän lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoidettaessa saatujen ja laadittujen asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitovelvollisuuteen sekä näiden tehtävien hoidossa saatuja tietoja koskevaan vaitiolovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan työttömyysvakuutusrahastossa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22—24 ja 35 §:ää myös silloin, kun kysymys ei ole mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käyttöön kuuluvaa tehtävää varten laadituista tai saaduista asiakirjoista ja tiedoista. Tietojen luovuttamisesta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamisesta vakuutuslaitoksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tämän lain toimeenpanoon liittyvien asia-

kirjojen ja toiminnan julkisuuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä tapaturmavakuutuslain 64 h §:ssä säädetään.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa.

22 g §

Tekninen käyttöyhteys

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla sekä 22 b §:n 2 momentissa mainituilla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus antaa työttömyysvakuutusrahastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot, jotka sillä on tämän lain nojalla oikeus saada.

Tässä pykälässä tarkoitetun teknisen käyttöyhteyden avulla saa antaa myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovollisuus on säädetty.

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 11 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

26 a §

Työttömyysvakuutusrekisteri

Työttömyysvakuutusrekisteri on työttömyysvakuutusmaksuja ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeva henkilörekisteri. Työttömyysvakuutusrekisteri jakaantuu työttömyysvakuutusmaksua ja työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskeviin osarekistereihin. Työttömyysvakuutusrekisterin henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimii työttömyysvakuutusrahasto.

Työttömyysvakuutusmaksua koskevaan osarekisteriin kerättyjä ja talletettuja tietoja saa käyttää:

- 1) työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvontaan, ohjaukseen ja kehittämiseen;*
- 2) työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseen ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ilmoittamiseen;*
- 3) työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevan palkkasumman määrittämiseen;*
- 4) tilastointiin;*
- 5) työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumiseen ja selvittämiseen;*
- 6) lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.*

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevaan osarekisteriin kerättyjä ja talletettuja tietoja saa käyttää:

- 1) työnantajan omavastuumaksun määrittämiseen;*
- 2) tilastointiin;*
- 3) lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.*

Työttömyysvakuutusmaksua koskevaan osarekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työttömyysvakuutusmaksun perinnän valvomiseksi, ohjaamiseksi, kehittämiseksi ja työttömyysvakuutusmaksujen suuruuden määrittämiseksi sekä työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ilmoittamiseksi välttämättömiä tietoja, joita ovat:

- 1) työnantajan y-tunnus, henkilötunnus*

Ehdotus

tai muu vastaava tunnus;

2) vakuutussopimusta koskevat tiedot;

3) työttömyysvakuutusmaksun perintään liittyvät tarpeelliset työnantajaa koskevat taustatiedot;

4) tiedot työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevasta työnantajakohtaisesta palkkasummasta;

5) tiedot 13 ja 16 §:ssä tarkoitettusta osanomistajan palkkasummasta;

6) tiedot työttömyysvakuutusmaksukertymistä, työnantajille maksetuista työttömyysvakuutusmaksun palautuksista, perityistä perimiskorvauksista ja muista tilittämiseen sekä perintään liittyvistä seikoista;

7) tiedot 21 §:n 2 momentin mukaisista ilmoituksista vakuutuslaitoksille;

8) muut mainittujen tehtävien hoitamista varten välttämättömät tiedot.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevaan osarekisteriin on oikeus kerätä ja tallettaa työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perimiseksi ja määräämiseksi tarpeellisia tietoja, joita ovat:

1) työnantajan, valtion tiliviraston tai liikelaitoksen y-tunnus, henkilötunnus tai muu vastaava tunnus;

2) työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perintään liittyvät tarpeelliset työnantajan taustatiedot;

3) tiedot omavastuumaksun perusteena olevasta palkkasummasta;

4) työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;

5) tiedot työntekijän palvelussuhteesta;

6) tiedot työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun perusteena olevista seikoista ja etuusmenosta;

7) tiedot perityistä ja palautetuista työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksuista;

8) tiedot työttömyysvakuutusrahaston antamista päätöksistä ja maksujen käsittelystä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia. Työttömyysvakuutusrekisteriin merkityt tie-

dot on säilytettävä 20 vuoden ajan siitä, kun ne on merkitty rekisteriin.

26 b §

Rangaistussäännös

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 22 d §:n mukaisen tietojenantovelvollisuutensa tai antaa sen piiriin kuuluvan tiedon virheellisenä, on tuomittava, jollei teko, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta sakkoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan

1) työnantajalla sitä, joka työsuhteessa taikka virka- tai siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa teettää työtä, sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa;

2) työnantajan edustajalla työnantajana olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä.

Tässä pykälässä rangaistavaksi säädetystä työnantajan tai tämän edustajan menettelystä tuomitaan rangaistukseen se, jonka velvollisuuksien vastainen teko tai laiminlyönti on. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon asianomaisen asema, hänen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa laatu ja laajuus sekä muutenkin hänen osuutensa lainvastaisen tilan syntyyn ja jatkumiseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2006. Lain 19 a §:n 1 momenttia ja 25 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2006.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-

46

Voimassa oleva laki

Ehdotus

piteisiin.

Tämän lain säännöksiä oikeudesta saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan myös tietoihin, jotka ovat ajalta ennen tämän lain voimaantuloa.